

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 31 במרץ 2024

תוכן העניינים

177	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים	5	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
183	5. ממשל תאגידי	11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
183	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי הבנקאי ואופן ניהולם	15	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
205	7. נספחים	46	3. סקירת הסיכונים
211	מילון מונחים	70	4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
213	אינדקס	72	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
		75	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 31 במרץ 2024
		79	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
		87	ביאורים לדוחות הכספיים

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

תוכן העניינים

46	3. סקירת הסיכונים	11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
46	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם	11	1.1. מידע צופה פני עתיד
47	3.2. סיכון אשראי	11	1.2. מידע כספי תמציתי
66	3.3. סיכון שוק	14	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
69	3.4. סיכון נזילות ומימון	14	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
70	3.5. סיכון ציזת	15	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
70	3.6. סיכונים אחרים	15	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
70	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים	24	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
70	4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים	32	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
71	4.2. בקרות ונהלים	43	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
		45	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
		46	2.6. חברות עיקריות

רשימת הטבלאות

12	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים
16	טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין
21	טבלה 2-2: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלואים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה
24	טבלה 2-3: תמצית דוח רווח והפסד
25	טבלה 2-4: הרכב הרווח המימוני, נטו
26	טבלה 2-5: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
27	טבלה 2-6: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
29	טבלה 2-7: פירוט עמלות והכנסות אחרות
30	טבלה 2-8: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
31	טבלה 2-9: רווח כולל
32	טבלה 2-10: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
32	טבלה 2-11: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
33	טבלה 2-12: סיכון אשראי בעייתי
34	טבלה 2-13: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
35	טבלה 2-14: יתרות ניירות-ערך
36	טבלה 2-15: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
36	טבלה 2-16: התפתחות ביתרות הפיקדונות
36	טבלה 2-17: מידע נוסף על פיקדונות הציבור
37	טבלה 2-18: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק
38	טבלה 2-19: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
38	טבלה 2-20: מכשירים נגזרים
39	טבלה 2-21: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
41	טבלה 2-22: חישוב יחס הלימות ההון
42	טבלה 2-23: יחס מינוף
43	טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
47	טבלה 3-1: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור
48	טבלה 3-2: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר
49	טבלה 3-3: מדדי סיכון אשראי
50	טבלה 3-4: סיכון אשראי לפי ענפי משק
53	טבלה 3-5: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים של הלקוחות
54	טבלה 3-6: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל
55	טבלה 3-7: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה
58	טבלה 3-8: חשיפות עיקריות למדינות זרות
59	טבלה 3-9: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
60	טבלה 3-10: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
60	טבלה 3-11: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
61	טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
61	טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים

61	טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
62	טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים
63	טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
63	טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
64	טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
64	טבלה 3-19: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
65	טבלה 3-20: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
66	טבלה 3-21: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לוויים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)
66	טבלה 3-22: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
67	טבלה 3-23: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
67	טבלה 3-24: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
68	טבלה 3-25: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי (נטו לאחר מס)
68	טבלה 3-26: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן
69	טבלה 3-27: יחס כיסוי הנזילות (LCR)
69	טבלה 3-28: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)

רשימת התרשימים

11	תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 31 במרץ 2024 ולשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2024
17	תרשים 1-2: תשואות אגרות-חוב ממשלתיות, מדד המחירים לצרכן, ריביות ושוק המניות
26	תרשים 2-2: רווח מימוני, נטו
33	תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 31 במרץ 2024
37	תרשים 2-4: התפתחות תמהיל פיקדונות הציבור

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 19 במאי 2024, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 31 במרץ 2024.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות ההערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין בדרך כלל במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, המצב הביטחוני בישראל, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית. מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו באופן חלקי בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בדיעות הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

1.2 מידע כספי תמציתי

תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 31 במרץ 2024 ולשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2024

התפתחות רווח ותשואה	רווחיות	איכות האשראי	גידול באשראי	הון
	<p>14.6% תשואה להון</p>	<p>0.94% NPL*</p>	<p>0.2% אשראי עסקי ומסחרי</p>	<p>12.11% יחס הון עצמי רובד 1</p>
<p>1,938 מיליוני ש"ח רווח נקי</p>	<p>1.87% יחס כיסוי כולל**</p>	<p>0.7% אשראי לדיור</p>	<p>54,048 מיליוני ש"ח הון עצמי</p>	

* אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית מתוך יתרה רשומה של אשראי לציבור.

** סך הפרשה להפסדי אשראי (כולל בגין יתרות חוץ מאזניות) מתוך יתרה רשומה של האשראי לציבור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים

2023				2024	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
במיליוני ש"ח					
נתוני דוח רווח והפסד עיקריים - התפתחות רבעונית					
4,037	4,295	4,006	3,747	3,814	הכנסות ריבית, נטו
340	414	203	310	272	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
4,377	4,709	4,209	4,057	4,086	רווח מימוני, נטו
185	579	662	453	(14)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
982	1,016	1,089	943	1,004	עמלות והכנסות אחרות
2,094	2,181	2,059	1,897	2,033	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,080	2,965	2,577	2,650	3,071	רווח לפני מסים
2,008	1,922	1,669	1,761	1,938	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
17.0%	15.8%	13.4%	14.0%	14.6%	תשואת הרווח הנקי (באחוזים)
2.77%	2.80%	2.65%	2.48%	2.53%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾

לשנה שהסתיימה ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
31.12.2023	31.03.2023	31.03.2024

מדדי ביצוע עיקריים			
15.0%	17.0%	14.6%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
1.09%	1.21%	1.16%	תשואת הרווח הנקי לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
3.17%	3.24%	3.06%	יחס הכנסות ⁽²⁾ לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.39%	2.44%	2.29%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
0.58%	0.59%	0.58%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
38.5%	39.1%	39.9%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
2.67%	2.77%	2.53%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾⁽¹⁾
129%	127%	137%	יחס כיסוי נזילות (LCR)
128%	127%	129%	יחס מימון יציב נטו (NSFR) ⁽⁴⁾

ליום			
31.12.2023	31.03.2023	31.03.2024	
12.02%	11.36%	12.11%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾
15.07%	14.53%	15.12%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾
6.92%	6.53%	7.22%	יחס מינוף ⁽⁵⁾

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) סך-כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
- (3) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, הוצאות וברווח כולל אחר](#) להלן) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (4) למידע נוסף, ראה [פרק סיכון נזילות ומימון](#) להלן.
- (5) למידע נוסף, ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	31.03.2024	
31.12.2023	31.03.2023		
מדדי איכות אשראי עיקריים			
1.92%	1.65%	1.87%	שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור
1.69%	1.40%	1.65%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מתוך האשראי לציבור
1.06%	0.88%	1.02%	שיעור אשראי לציבור לא צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מתוך האשראי לציבור
0.09%	0.01%	0.09%	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
0.46%	0.19%	(0.01%)	שיעור ההוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור**
במיליוני ש"ח			
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד			
7,360	2,008	1,938	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
16,085	4,037	3,814	הכנסות ריבית, נטו
17,352	4,377	4,086	רווח מימוני, נטו ⁽¹⁾
5,297	1,322	1,276	הכנסות שאינן מריבית
3,892	968	970	מזה - עמלות
21,382	5,359	5,090	סך הכנסות
1,879	185	(14)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,231	2,094	2,033	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,492	1,248	1,099	מזה - משכורות והוצאות נילוות
נתונים נוספים			
5.50	1.50	1.45	רווח נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בסיסי (בש"ח)
1.69	0.60	0.58	סך-הכל דיבידנד למניה (בש"ח) ⁽²⁾

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

** כולל הוצאה בגין בנקים וממשלות.

(1) רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

(2) דיבידנד בגין התקופה הרלוונטית.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

ליום			
31.12.2023	31.03.2023	31.03.2024	
במיליוני ש"ח			
			נתונים עיקריים מהמאזן
686,530	666,665	665,893	סך-הכל נכסים
107,730	95,918	97,901	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים
127,122	137,338	119,486	ניירות-ערך
407,381	394,399	411,286	אשראי לציבור, נטו
7,814	6,637	8,605	סיכון אשראי בעייתי, נטו
4,012	3,388	3,936	אשראי לציבור שלא צובר הכנסות ריבית (NPL)
634,100	618,549	611,845	סך-הכל התחייבויות
554,595	528,897	539,902	מזה - פיקדונות הציבור
9,085	9,284	13,011	פיקדונות מבנקים
21,800	26,417	20,775	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
52,430	48,115	54,048	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
			נתונים נוספים
32.9	29.8	35.0	מחיר מניה לטוֹף תקופה (בש"ח)

1.3 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואומד את המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי (אשר יכול להתממש דרך סיכונים אשראי, השקעה, שוק ועוד), וסיכון סביבתי.

למידע נוסף על הסיכונים ככלל ועל פוטנציאל השפעות מלחמת חרבות ברזל ראה [פרק סיכונים מובילים ומתפתחים](#), [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל](#) ו[פרק סקירת הסיכונים להלן והדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023 וליום 31 במרץ 2024](#).

1.4 יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2022, אישרו הנהלת ודירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית רב-שנתית - 'פועלים 2026', לשנים 2023 עד 2026, התכנית מהווה המשך ליישום המוצלח של אסטרטגיית הצמיחה בפעילות הליבה בשנים 2021-2022, המתבטאת בשיפור מהותי בתוצאות העסקיות של הבנק וכוללת מגוון יוזמות עסקיות בכלל תחומי הפעילות של הבנק.

מטרת תכנית 'פועלים 2026', לחזק את מעמדו של בנק הפועלים כבנק מוביל בישראל. עקרונות התכנית תומכים בהמשך צמיחה אחראית, חיזוק מובילות הבנק בבנקאות הליבה וקפיצת מדרגה בשירות ללקוחות. התכנית ממוקדת בביצועים, ערך ללקוח, מיצוי מיטבי של תשתיות ומשאבים ופיתוח חדשנות מבדלת ומשפיעה.

למידע נוסף בדבר היעדים ואסטרטגיה עסקית של הבנק - 'פועלים 2026', ראו פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדוחות הכספיים לשנת 2023.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

השפעת מלחמת חרבות ברזל על הפעילות הכלכלית התמתנה ברבעון הראשון של שנת 2024, זאת בשל הירידה באיום פגיעת הטילים על ישראל והקטנת מספר המגויסים למילואים. מדיניות הממשלה, שפוצתה חלקית את משקי הבית והעסקים שנפגעו כלכלית מהמלחמה, תרמה להשבת החיים הכלכליים למסלולם. יחד עם זאת, הפגיעה במשק עדיין קיימת, תושבי עוטף עזה טרם שבו ברובם לבתיהם, כמו גם עשרות אלפים מתושבי הצפון. ענף התיירות ספג פגיעה בשל אי כניסת תיירים מחו"ל. הפגיעה בענף הבנייה מתמשכת בשל אי-כניסת עובדים פלסטינים לארץ. ברבעון הראשון של השנה נרשמה צמיחה בשיעור שנתי גבוה של 14.1%, זאת לאחר התכווצות חדה בשיעור של 21.7% ברבעון הרביעי של 2023. משקי הבית הגדילו באופן ניכר את הצריכה המקומית ברבעון הראשון לשנת 2024, וההוצאה לצריכה פרטית גדלה בשיעור שנתי של 26.3%. החזרה לשגרה של משקי הבית חשובה ליציבותם של העסקים, ובפרט העסקים הקטנים שנפגעו בחודשי החלימה הראשונים. גם לאחר נתוני הצמיחה הגבוהים לרבעון הראשון, רמת התוצר עדיין נמוכה מזו שנרשמה טרם המלחמה. יש לקחת בחשבון שההתאוששות אינה אחידה מבחינת ענפי המשק, וכן מבחינה גיאוגרפית. כמו כן, שינוי המגמה החד בפעילות הושפע מתמיכה ממשלתית, שכנראה לא ניתן יהיה להתמיד בה לאורך זמן בשל עליית הגירעון התקציבי.

באמצע חודש אפריל פתחה איראן במתקפת טילים וכטב"מים על ישראל. צה"ל בסיוע מדינות נוספות הצליחו לייטר את רוב האיומים, ואלו שנפלו לא גרמו נזק משמעותי. צה"ל הסיג חלק מכוחותיו מרצועת עזה. האיומים מגבול הלבנון עדיין גבוהים, והסלמה היא תרחיש אפשרי. לרמת אי-הוודאות הגבוהה מחיר כלכלי גבוה, היא פוגעת בהשקעות, מעלה את פרמיית הסיכון של המדינה ושל גופים עסקיים, והשפעתה השלילית מתפרשת על פני זמן. חברת דירוג האשראי מודי'ס הפחיתה את דירוג החוב של מדינת ישראל לרמה של A2 מרמה של A1 וכן הוסיפה אופק דירוג שלילי. חברת פיץ' העבירה את דירוג החוב של ישראל לאופק שלילי ממצב של רשימת מעקב שלילית. בחודש אפריל הפחיתה חברת S&P את דירוג האשראי של מדינת ישראל מ: AA- ל: A+ והותירה את אופק הדירוג על שלילי. יש לציין שפרמיית סיכון המדינה בשווקים גבוהה, ומגיעה לדוגמה לכ-160 נקודות בסיס באגרות-חוב לטווח של עשר שנים. פרמיית אלו מאפיינות מדינות עם דירוג אשראי נמוך מזה של ישראל.

בשוק העבודה נרשם שיפור ניכר במהלך הרבעון הראשון של שנת 2024, זאת כתוצאה מחזרה הדרגתית של החיים הכלכליים לשגרה, וכן משיבה חלקית של מפונים מהדרום לבתיהם. שיעור האבטלה הרחב, הכולל את החסרים בכוח העבודה מסיבות כלכליות בשל המלחמה, ירד מ-6.1% בדצמבר 2023 ל-4.1% בחודש מרץ 2024. בד בבד נמשכים הלחצים לעלויות שכן. בחודש אפריל עלה שכר המינימום ב-5.5%. היקף רכישת הדירות החדשות עלה באופן ניכר בחודשים ינואר-מרץ 2024, ואלו הסתכמו ב-10.4 אלפי יחידות, לעומת 7.3 אלפי יחידות בתקופה המקבילה אשתקד. חלק מהעלייה נובע מעסקות שכנראה נדחו מחודשי המלחמה הראשונים. סקר מחירי הדירות של הלמ"ס מצביע על תפנית במגמת מחירי הדירות ואלו שבו ועלו בחודשים דצמבר 2023-מרץ 2024 בשיעור מצטבר של 3.6%.

התפתחויות בכלכלה העולמית

הכלכלה העולמית מגלה עמידות גבוהה למדיניות המוניטרית המרסנת, שוקי העבודה נמצאים בקרבת תעסוקה מלאה ונתוני הצמיחה לרבעון הראשון לשנת 2024 היו סבירים הן בארצות-הברית והן באירופה. הצמיחה מרשימה נוכח הנסיבות העולמיות של מתיחות גבוהה במזרח התיכון, התמשכות המלחמה באוקראינה ומאבק מסחרי מתמשך בין ארצות-הברית לבין סין. כלכלת ארצות-הברית צמחה ברבעון הראשון של 2024 בשיעור של 1.6% במונחים שנתיים, ובגוש האירו נרשמה צמיחה בשיעור של 1.3% לאחר התכווצות של התוצר במחצית השנייה של שנת 2023. הריביות הגבוהות אומנם הפחיתו את האינפלציה מהרמה הגבוהה שנרשמה בשנה שעברה, אך בחודשים האחרונים, ובייחוד בארצות-הברית, מסתמן שהאינפלציה עיקשת ועדיין גבוהה מיעד הבנקים המרכזיים. בארצות-הברית מדדי המחירים ברבעון הראשון הפגיעו כלפי מעלה, וב-12 החודשים שהסתיימו במרץ 2024 הסתכמה האינפלציה בארצות-הברית ב-3.5%. אינפלציית הליבה מסתמנת כ"דביקה" יותר ועמדה במרץ 2024 על כ-3.8% ברמה שנתי. בגוש האירו התמונה שונה במעט ונרשמה ירידה מהירה יותר בקצב האינפלציה. ב-12 החודשים שהסתיימו במרץ 2024 האינפלציה ירדה לרמה של 2.4%, ואינפלציית הליבה ירדה לרמה של 2.9%.

האינפלציה הגבוהה והפעילות הכלכלית האיתנה יחסית מרחיקים כעת את מועד וקצב הפחתות הריבית. מרבית הבנקים המרכזיים במדינות המפותחות הותירו את הריבית ללא שינוי במהלך הרבעון הראשון של 2024, אך במספר מדינות, כדוגמת שוויץ, נרשמה הורדת ריבית ברבעון שחלף. הפד האמריקני הותיר את הריבית ברמה של 5.5%, וה-ECB האירופאי הותיר את הריבית על הפיקדונות ברמה של 4.0%. הציפיות להפחתת ריבית פחתו באופן ניכר, בעיקר בארצות-הברית, בחודשים האחרונים. נכון לאמצע חודש מאי השווקים בארצות-הברית מגלמים בין הפחתת ריבית אחת לשתים עד סוף שנת 2024, ובאירופה הציפייה שעולה הן מהשווקים והן מחברי ה-ECB היא שהריבית תחל לרדת כבר לקראת סוף המחצית הראשונה של שנת 2024, אך בקצב מתון יותר מזה שהעריכו לפני מספר חודשים.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

ברבעון הראשון של שנת 2024 נצטבר גירעון תקציבי בסך 26.0 מיליארד ש"ח, לעומת עודף של 14.2 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הגירעון התקציבי מהתמ"ג טיפס בשנה שהסתיימה במרץ לרמה של 6.2%. עליית הגירעון הושפעה בעיקר מזינוק הוצאות הביטחון שגרם לעלייה חדה של כ-38% בסך ההוצאות לעומת השנה שעברה. ההכנסות ממסים ירדו בשיעור ריאלי של כ-2% לעומת השנה שעברה. הכנסת אישרה את תקציב המדינה לשנת 2024 ולפיו הגירעון התקציבי צפוי לעמוד על שיעור של 6.6% מהתוצר. תקציב המדינה שאושר כולל העלאת שיעור המע"מ בנקודת אחוז בתחילת שנת 2025. עליית הגירעון התקציבי היא אחת הסיבות להפחתות דירוג החוב של מדינת ישראל, והיא גררה גם עלייה בעלויות המימון של המדינה. הגירעון התקציבי השנתי המשיך לעלות והגיע בחודש אפריל ל-7% מהתוצר. בנק ישראל הפחית את הריבית בחודש ינואר 2024 מ-4.75% ל-4.5%. הריבית נותרה מאז ועד לאמצע חודש מאי ללא שינוי. הפחתת הריבית בתחילת השנה התאפשרה הודות לירידת האינפלציה בפועל וכן התבססות הציפיות לאינפלציה בתחום היעד. הריבית לא המשיכה לרדת כאמור, זאת לאור עליית הסיכונים הגיאופוליטיים המקומיים ועלייה מחודשת בסביבת האינפלציה.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" עלה ברבעון הראשון של שנת 2024 בשיעור של 0.3%. מדד המחירים בגין חודש מרץ 2024 עלה בשיעור של 0.6%. מדד המחירים לצרכן בחודש מרץ 2024 גבוה ב-2.7% לעומת מדד מרץ אשתקד. שיעור האינפלציה השנתי ירד בדומה למגמות שנצפו הן בארצות-הברית והן באירופה. יחד עם זאת, קיימת עדיין אי ודאות גבוהה לגבי המשך הירידה באינפלציה, זאת לאור לחצי השכר במשק, הגירעונות התקציביים הגבוהים, והשפעות של האינפלציה הגבוהה בעולם. הציפיות לאינפלציה לשנה הקרובה נמצאות בסמוך לגבול העליון של יעד האינפלציה שעומד על 3.0%. השקל פוחת במהלך הרבעון הראשון של 2024 בשיעור של 1.5% מול הדולר האמריקאי, ומול האירו יוסף ב-0.8%. בנק ישראל לא התערב במסחר בתקופה זו.

שוקי הכספים וההון

ברבעון הראשון של שנת 2024 נרשמו עליות שערם חדות בשוקי המניות בעולם, בין היתר על רקע השיפור בפעילות הכלכלית והציפייה להורדת ריבית מהירה יחסית שגולמה בשוקי ההון. בסיכום הרבעון הראשון של שנת 2024 עלה מדד ה-S&P500 בארצות-הברית בשיעור של 10.2%, מדד הנאסד"ק עלה ב-9.1% ומדד המניות האירופי ה-STOXX_EUROPE_50 עלה ב-12.4%. על אף המצב הביטחוני בישראל, גם במדד ת"א 125 נרשמו עליות שערים והוא עלה ב-8.3% ברבעון הראשון. מחזורי המסחר היומיים במניות ובמכשירים המימנים ברבעון הראשון של 2024 עמדו על רמה ממוצעת של 2.1 מיליארד שקל, בדומה לרמה הממוצעת ברבעון המקביל אשתקד. ברבעון הראשון של שנת 2024 נרשמה עלייה בתשואות אגרות-החוב בעולם ובישראל. תשואת אגרת-חוב ממשלתית של ממשלת ארצות-הברית לטווח של עשר שנים עלתה מרמה של 3.88% בסוף שנת 2023 לרמה של 4.20% בסוף הרבעון הראשון של 2024. בישראל תשואת אגרת ממשלתית לטווח של עשר שנים עלתה בתקופה זו מרמה של 4.09% ל-4.40%. עליית התשואות באגרות-החוב הממשלתיות נמשכה גם בחודש אפריל עד לרמה של כ-4.7% בארצות-הברית ובישראל. עליית התשואות שיקפה הערכות גוברות שהבנקים המרכזיים יאלצו לשמור על ריביות גבוהות לאורך זמן, כמו גם גירעון פדראלי גבוה מאוד במקרה של ארצות-הברית. בישראל התשואות הושפעה גם מעליית פרמיית הסיכון של מדינת ישראל. בסיכום הרבעון הראשון מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקליות ירד בשיעור של 0.7% ומדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות ירד ב-0.5%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות עלה ב-1.8% ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות ירדו לרמה נמוכה של כ-1.65%. גיוסי הון של החברות הישראליות הלא פיננסיות באמצעות אגרות-חוב מהציבור רשמו עלייה והסתכמו בכ-18 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2024, לעומת כ-13.3 מיליארד ש"ח שגויסו ברבעון המקביל אשתקד. העלייה הרבעון שיקפה בעיקר את העלייה בגיוסים בסקטור הנדל"ן.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין

לשנת 2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.2023	31.03.2024	
3.3%	1.1%	0.3%	שיעור עליית מדד המחירים "הידוע"
3.1%	2.7%	1.5%	שיעור עליית שער הדולר של ארצות-הברית
6.9%	4.8%	(0.8%)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו

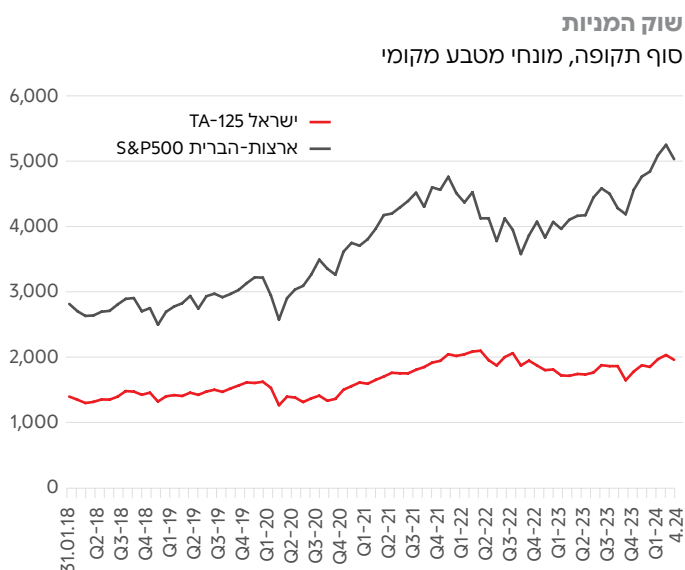
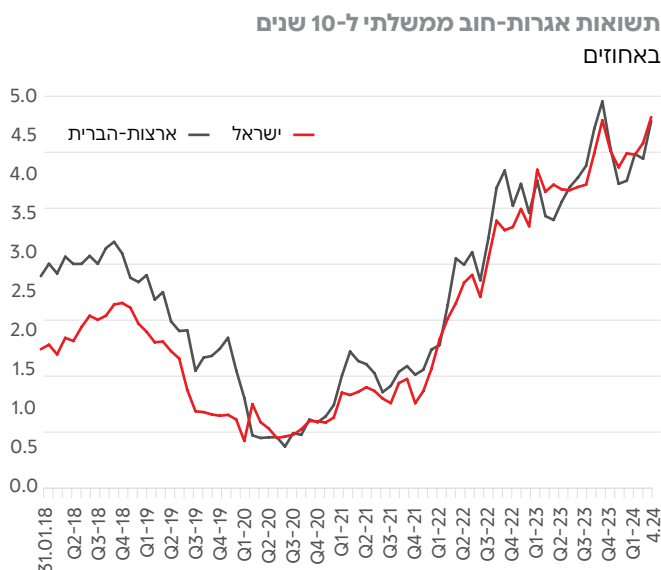
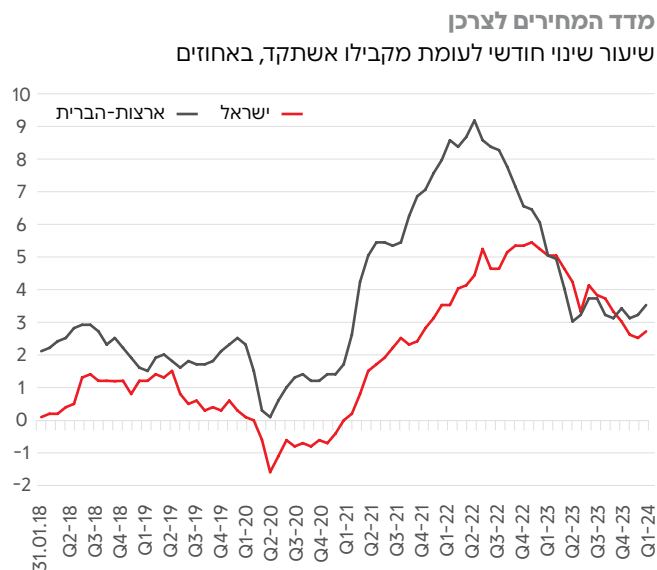
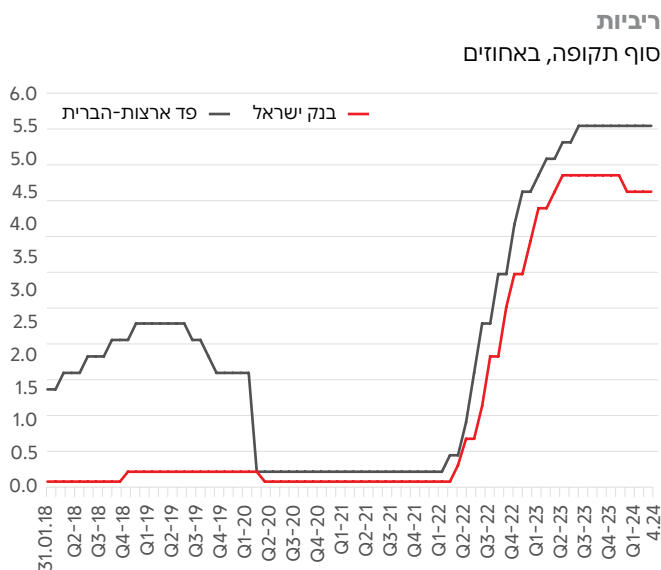
נתונים על ריבית בנק ישראל:

31.03.2023	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	
4.25%	4.75%	4.75%	4.75%	4.50%	שיעור הריבית בסוף התקופה

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

תרשים 1-2: תשואות אגרות-חוב ממשלתי, מדד המחירים לצרכן, ריביות ושוק המניות

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד לציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. בעוד שברבעון הראשון של שנת 2024 חל שיפור במצב הכלכלי ביחס לרבעון הקודם, קיימת אי ודאות משמעותית ביחס להתפתחויות כלכליות עתידיות, הן לאור התפתחויות אפשריות במלחמה עצמה והן לאור גורמים פוליטיים וכלכליים, ובכללם הגירעון התקציבי הגדל. טרם מלחמת חרבות ברזל הסיכונים למשק נבעו מהאטה כלכלית על רקע הנסיבות הגלובליות בשינוי עם סביבת ריבית גבוהה, שהביאה להאטה בענף הנדל"ן ובענפים נוספים, ירידה בהשקעות בענף ההיי-טק והשלכות אפשריות של קידום שינויים במערכת המשפט בהיעדר הסכמה רחבה שהובילה הממשלה. המלחמה הביאה להעצמת סיכונים המאקרו מסיבות אחרות, כמפורט להלן, כאשר הגורמים שהשפיעו טרם המלחמה הינם בעלי השפעה פחותה בשלב זה. התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.

מלחמת חרבות ברזל והמשק בישראל: המלחמה שהחלה ביום 7 באוקטובר 2023 גרמה, בין היתר, לשיבושים בפעילות הכלכלית במשק הישראלי ברבעון הרביעי לשנת 2023 נוכח גיוס מילואים נרחב, השבתה חלקית של פעילות המסחר, ירידה בצריכה, עלייה משמעותית בהוצאות הממשלה ובגרעון הפיסקאלי והתכווצות חדה בתוצר. השפעות המלחמה התמתנו באופן ניכר ברבעון הראשון של שנת 2024 נוכח צמצום היקף גיוס המילואים, התמיכה הממשלתית וחזרה חלקית של הפעילות הכלכלית לשגרה. בהתאם, וביחס לנקודת ההשוואה הנמוכה של הרבעון הקודם, נרשמה ברבעון הראשון צמיחה של כ-14.1%. קיימים ענפים בהם הפגיעה עדיין משמעותית, בעיקר בתחום הבנייה שמושפע מאי-כניסת עובדים פלסטינים לישראל, ותיירות החוץ שכמעט לא קיימת. בשוק העבודה, שיעור האבטלה בחודש מרץ 2024 ירד ל-4.1%, כאשר עדיין קיימים עובדים החסרים זמנית מכח העבודה בשל נסיבות המלחמה. למלחמה, ובפרט ככל שתמשך ו/או תתרחב, פוטנציאל להשפעה שלילית על שוק העבודה, תקציב המדינה, הגרעון הגדל ועלויות המימון שלו, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

המלחמה העלתה את סיכון המדינה, דבר שהתבטא בעליית פרמיית הסיכון של מדינת ישראל בשווקים הפיננסיים, בהורדת דירוג האשראי על-ידי חברות הדירוג מודי'ס ו-S&P, לדרגים של A2+ ו-A1- בהתאמה, לרבות אופק דירוג שלילי על-ידי פי'ס. דירוג הבנקים הישראליים ובכללם הבנק מושפע מדירוג מדינת ישראל, ובהתאם הורידו חברות אלו את דירוג האשראי ו/או אופק הדירוג של הבנק. הימשכות המלחמה וההרעה הפיסקאלית מעלים את הסיכון להפחתות דירוג אשראי נוספות של מדינת ישראל. ההשפעה הישירה של הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל על-ידי S&P בחודש אפריל תביא, נכון למועד הדוח, לקיטון של כ-0.25% וכ-0.31% ביחס הון עצמי רוד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק, בהתאמה, שיבוא לידי ביטוי ברבעון השני לשנת 2024. נדגיש כי החל משנת 2021 משתמש הבנק בדירוג S&P למדינות כמדרג יחיד לצרכי מדידת הלימות ההון, ובהתאם, להורדת דירוג על-ידי חברות אחרות, כמו מודי'ס, שהתרחשו ו/או עלולות להתרחש, אין השפעה ישירה על יחס ההון. הורדות דירוג נוספות, ככל שיהיו, של מדינת ישראל על-ידי S&P ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק ככל שהדירוג ירד ל-BBB+ ומטה. אין ביכולת הבנק להעריך בשלב זה כיצד תתפתח המלחמה, את ההשפעות הכלכליות והפיננסיות שלה ואת משכן, ובהתאם קיים קושי להעריך את ההשפעות העתידיות על מצב לקוחותיו של הבנק והבנק עצמו ועל הסיכונים השונים. הבנק פועל לתמיכה בלקוחותיו ובתושבי אזורי הלחימה. לפירוט ראה [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל](#) להלן [ופרק סקירה כלכלית ופיננסית לעיל](#).

הכלכלה הגלובלית: האינפלציה בעולם החלה לרדת, אך בקצב איטי המעיד על אינפלציה "דביקה". בהתאם, מדיניות הבנקים המרכזיים עודנה מרסנת ותחזיות ירידת הריבית התמתנו ביחס לרבעון הקודם. על רקע המדיניות המוניטרית המרסנת הצמיחה בעולם הפגיעה לטובה, בדגש על ארצות-הברית, ושוקי העבודה מוסיפים להתאפיין בעודף ביקוש לעובדים, לחצים לעליית שכר ושיעורי אבטלה נמוכים, אך במקביל הריבית הגבוהה משפיעה לשלילה על מחירי נדל"ן ובעקיפין על בנקים שחשופים לתחום זה. המלחמה בישראל והאירועים במזה"ת ככלל, שמגיעים בהמשך למלחמה באוקראינה ולמתיחויות באזורים נוספים בעולם, מגבירים את המתח הבין גושי ויוצרים סיכונים להמשך הצמיחה.

- סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי בקרה אלו מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. יצוין כי מעבר עובדים לעבודה מרחוק, מעבר למחשוב ענן ודיגיטציה מוגברת בפעילות הבנק ובכללה גידול בעבודה מרחוק מול לקוחות, במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה על הבנק ועל לקוחותיו מעצימים את הסיכון. במסגרת המלחמה גדל מספר מתקפות הסייבר על מטרות בישראל ובכללן הבנק, עד כה ללא פגיעה בפעילותו, וגדל היקף ניסיונות ההונאה כנגד הבנק ולקוחותיו. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

- **הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות מקומיות ובינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום, אשר חלקן עוסק בהתערבות ישירה במחירים ובריביות במערכת הבנקאית. במסגרת תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב המדינה לשנת 2024, לאור המלחמה, אושרה הטלת תשלום מיוחד על הבנקים החל מאפריל 2024 ועד תום שנת 2025 בהיקף של 6% מהרווח שפיקו מפעילותם בישראל (בשנת 2024 - 4.5% בהתאם ליחסיות השנה). בין ההצעות והצעדים המוצעים הנוספים נכללים הודעת רשות התחרות בדבר אפשרות הכרזה על בנקים כקבוצת ריכוז ומתן הוראות בנושא, הצעת משרד האוצר ליצירת פיקדון ברירת מחדל, התערבות חקיקתית ישירה בריביות פיקדונות, עו"ש ומשכנתאות באמצעות הגשת הצעות חוק פרטיות, תיקוני חקיקה שרשות ניירות-ערך מציעה לגבי יצירת קרנות כספיות הדומות במאפייניהן לפיקדונות, החרגתן מחוק הייעוץ והרחבת ערוצי ההפצה שלהן (תיקוני חקיקה אלו עברו בקריאה ראשונה בכנסת), ומתווה מדורג של רישוי ורגולציה לגופים חוץ בנקאיים. להרחבה ראו פרק יוזמות רגולטוריות בדוח ממשל תאגיד. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עשויות להשפיע לרעה על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק, ככל שיתרחשו. כמו-כן, ייתכן כי השפעות אלו לא יהיו מיידיות, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שתגזרנה מתהליכי השינוי ההדרגתי בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו. נציין כי גם להארכות והרחבות של מתווי סיוע ללקוחות בקשר עם המלחמה עשויות להיות השפעות על תוצאות הבנק.
 - **סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, אמזון ועוד), חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות במערכת הבנקאית ובכללם הצעה למתווה מדורג לרישוי ורגולציה לגופים חוץ בנקאיים, ניווד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, עלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. הבנק גיבש תכנית אסטרטגית מקיפה עד לשנת 2026 הכוללת, בין היתר, ביצוע צעדים בתחומי הליבה של הבנק, חדשנות, טכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה לאיומים ומעדכן אותה באופן תקופתי.
 - **סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות סנקציות בינלאומיות), מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי ולוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות. מלחמת חרבות ברזל ומצב החירום מעצימים את סיכוני הציות הנובעים ממימון טרור והלבנת הון. מערך הציות בבנק התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בין היתר בסיכונים העולים ממצב זה. היקף הסנקציות הבינלאומיות הורחב, בין היתר בשל מלחמת רוסיה אוקראינה ולאחריה מלחמת חרבות ברזל. סנקציות בינלאומיות הוטלו גם על ישראלים יחידים ועמותות. מערך הציות התאים את פעילותו בשורה של צעדים לרבות ניטור ומעקב לשם צמצום סיכוני הציות הנובעים מאי כיבודן של הסנקציות הבינלאומיות. הבנק מעניק שירותים קורספונדנטים לבנקים פלסטינים תחת כתיב שיפוי וחסיונות המתקבלים מהמדינה. כתיב השיפוי והחסיונות מוארכים מפעם לפעם. ב-31 במרץ 2024 ניתנה הארכה כנ"ל ל-90 יום בלבד. הבנק נתן הודעה מוקדמת לנציגי הבנקים הפלסטינים, כי מאחר שכתבי השיפוי והחסיונות הוארכו עד ה-30 ביוני 2024, הוא יפסיק את השירותים לבנקים הפלסטינים במועד זה. הבנק ציין שהוא עשוי לשקול מחדש את עמדתו ככל שתהיינה התפתחויות, למשל ככל שיוארכו כתיב השיפוי והחסיונות מעבר למועד הנ"ל.
 - **סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכוני אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך ההשפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק והשקעה, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכוני האקלים והשפעת תהליכי המעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.
- לפרטים נוספים בדבר השלכות מלחמת חרבות ברזל ראה הפרק להלן.
- לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגיד](#).

2.1.3. השלכות מלחמת חרבות ברזל

ביום 7 באוקטובר 2023 פתח ארגון חמאס במתקפת טרור רצחנית על מדינת ישראל שכללה שיגור טילים ופשיטה קרקעית על בסיסי צבא וישובים אזרחיים, רצח וחטיפה של אזרחים וחיילים. מדינת ישראל הכריזה על מצב מלחמה וגיוס נרחב של מילואים, אשר נמשך נכון למועד הדוח בהיקף מצומצם מאשר בתחילת המלחמה. נכון למועד הדוח הצבא מצוי במצב לחימה בתוך עזה בעצמות המשתנה לאורך זמן, 128 חטופים מוחזקים בידי חמאס, בצפון הארץ מתנהלים חילופי אש ללא כניסה קרקעית, חלק מתושבי הצפון והדרום הקרובים לאזורי העימות עדיין מפונים מבתיהם, בים סוף החותלים פוגעים בחופש השייט ומנסים לתקוף את דרום המדינה ואיראן תקפה את ישראל באמצעות כטב"מים וטילים, עד כה באופן חד פעמי. בעולם גוברים הקולות הקוראים להפסקת המלחמה ו/או לצמצום קשרים כלכליים עם ישראל, כפי שאירע בפועל מול תורכיה. מבחינה כלכלית, ברבעון השלישי של שנת 2023, טרם מלחמת חרבות ברזל, ניכרה האטה מסוימת בצמיחת המשק, כאשר האינפלציה ועלויות הריבית פגעו בכוח הקנייה של משקי הבית, אף ששוק העבודה נותר הדוק. בענף הנדל"ן נרשמה כמות נמוכה של עסקאות, עלייה במלאי הדירות הלא מכורות וכן ירידות מחירים קלות. המלחמה הביאה לשיבושים בפעילות הכלכלית במשק הישראלי ברבעון הרביעי של שנת 2023 לאור גיוס מילואים נרחב, השבתה חלקית של פעילות המסחר, ירידה בתוצר ובצריכה ועלייה משמעותית בהוצאות הממשלה ובגרעון הפיסקאלי. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2024 צומצם גיוס המילואים וחלה התאוששות משמעותית בצריכה ובתוצר, תוך חזרה מסוימת של המשק לשגרת פעילות כלכלית בצירוף תמיכה ממשלתית משמעותית. בהתאם, וביחס לנקודת ההשוואה הנמוכה ברבעון הקודם, נרשמה ברבעון הראשון צמיחה של כ-14.1%. עם זאת, קיימים ענפים בהם הפגיעה עדיין משמעותית, בעיקר בתחומי תיירות החוץ שכמעט לא קיימת עתה והבנייה שמושפע מאי-כניסת עובדים פלסטינים לישראל. ביחס לענף הבניה נציין עם זאת כי ברבעון הראשון חלה עלייה בכמות העסקאות ובמחירים. גם בשוק העבודה נרשם שיפור במהלך הרבעון הראשון, עם חזרה הדרגתית של החיים הכלכליים לשגרה ושיבה חלקית של מפוני הדרום לבתיהם, אך עדיין קיימים עובדים חסרים זמנית מכח העבודה בשל נסיבות המלחמה. בעוד שברבעון הראשון של שנת 2024 חל שיפור במצב הכלכלי ביחס לרבעון הקודם, קיימת אי ודאות משמעותית ביחס להתפתחויות כלכליות עתידיות, הן לאור התפתחויות אפשריות במלחמה עצמה והן לאור גורמים פוליטיים וכלכליים, ובכללם הגרעון התקציבי הגדל.

למלחמה, ובפרט ככל שתתמשך ו/או תתרחב לחזיתות נוספות, פוטנציאל להשפעה שלילית על המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. בין הסיכונים האפשריים ניתן למנות ירידה אפשרית בצריכה הפרטית, ירידה בהשקעות במשק ובכללן השקעות זרות והשקעות בהיי-טק, צמצום או ניתוק של קשרים כלכליים, ירידה בתוצר, גרעון תקציבי משמעותי, העלאות מיסים, הורדות נוספות של דירוג האשראי של המדינה ושל הבנק, עליית פרמיית הסיכון של המדינה, ירידה בפדיון בחלק מענפי המשק, פגיעה בענפי התיירות והבנייה, ירידת מחירי נדל"ן, עלייה באבטלה, פגיעה בעסקים, גידול בהפרשות להפסדי אשראי כתוצאה מגורמים אלו, זעזועים בשווקים ובכללם פיחות, ירידות בשוק ההון, שינויים בעקומי התשואה ובריבית הבנק המרכזי שישפיעו על הרווחיות ו/או יחס ההון ועוד. הכלכלה הישראלית צברה איתנות פיננסית לאורך השנים שהתבטאה בשורה של פרמטרים כמו חוב ציבורי נמוך, עודפים בחשבון השוטף של מאזן התשלומים ויתרות מטבע-חוץ גבוהות, אשר תומכים כעת בכלכלת המדינה. הבנק נכנס לתקופת המלחמה ברמת רווחיות וביחסי הון, נזילות ומינוף איתנים המאפשרים לו עמידה בזעזועים וממשיך לשמור יחסים אלו ברמות ראיות לאור המצב. אין ביכולת הבנק להעריך בשלב זה כיצד תתפתח המלחמה, ולא כל שכן את ההשפעות הכלכליות והפיננסיות שלה ואת משכו, ובהתאם קיים קושי להעריך את ההשפעות העתידיות על מצב לקוחותיו של הבנק ועל הבנק עצמו. זאת כאשר גם לתמיכה הממשלתית אשר משכה והיקפה העתידי לא ידועים, ולגרעון התקציבי הגדל, השפעות כלכליות אפשריות.

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק להתמודד עם השלכותיה, הבנק הודיע על סדרת הטבות משמעותיות ללקוחותיו, תוך הבחנה בין לקוחות המעגל הראשון אשר מושפעים באופן ישיר מהמלחמה לבין שאר האוכלוסייה. ההטבות כוללות הטבות בהתאם למתווה שפרסם הפיקוח על הבנקים ובכללן דחיות תשלומים (בחלקן ללא עלות), פטור מריבית על עו"ש חובה ופטור מעמלות עו"ש לאוכלוסיות שהוגדרו ובהתאם לתנאים שונים לתקופה של שלושה חודשים, שהוארכה מאז פעמיים בשלושה חודשים נוספים בכל פעם (למועד הדוח - עד חודש יוני 2024) והטבות נוספות מעבר למתווה. הטבות נוספות אלו כוללות אפשרות להארכת תקופת הפריסה עד 8 שנים במשכנתאות (ללקוחות שדחו יותר מ-3 תשלומים), פטור מריבית לשלושה חודשים על אשראי עסקי למשרתי מילואים ומחילה על הלוואות לאוכלוסיות מסוימות שנפגעו מהמלחמה, זאת בנוסף לפטור מלא מתשלום משכנתא למשך שלושה חודשים ללקוחות בעוטף עזה (בטווח של עד 7 ק"מ מהגבול) שניתן בשנת 2023. בנוסף, הבנק העמיד קרן אשראי בהיקף של 750 מיליון ש"ח להלוואות גישור ללא ריבית או ריבית מופחתת. לפרטים נוספים בדבר ההטבות שהבנק העניק ללקוחותיו ראה [דוח ממשל תאגידי, פרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה](#). אומדן השפעת סך ההטבות האמורות בשלב זה יושפע מהיקף ניצולן על-ידי הלקוחות, לפירוט הניצול עד כה ופוטנציאל ניצול עתידי ראה טבלה להלן. ההטבות נזקפות לרווח והפסד, במקביל למימושן על-ידי הלקוחות כמפורט בטבלה להלן. הבנק ממשיך לבחון את מדיניות ההטבות וייתכן ויאריך אותה בהתחשב בהמשך המלחמה ו/או התרחבותה ו/או במתווים הרגולטוריים. להקלות ללקוחות, בפרט במידה ויורכו, עשויה להיות השפעה על הרווחיות העתידית של הבנק.

במטרה לסייע בשיקום החיים הקהילתיים של המשפחות והעסקים ביישובי עוטף עזה, הבנק החליט להעניק סיוע בסך של עד 100 מיליון ש"ח באמצעות הקמת קרן "פועלים לתקומה". בראש הקרן עומדת ועדה ציבורית, הקובעת את מדיניות הקרן, מקבלת החלטות העוסקות במימון פרויקטים ועוקבת אחר פעילותה באופן שוטף. בראש הוועדה הציבורית עומד אלוף במיל" עמרם מצנע וחברים בה אישי ציבור נוספים ונציגים מהנהלת הבנק. הקרן תפעל לשיקום החיים הקהילתיים של המשפחות והעסקים ביישובי הנגב המערבי, על מנת להחזיר לקדמותו את החוסן וחיי הקהילה הייחודיים של האזור הביטטי חינוך בלתי פורמלי, חוסן רגשי וקהילתי וחוסן כלכלי. חלוקת הסיוע מיועדת להתבצע תוך שלוש שנים מיום הקמת הקרן ועלותה תיזקף לרווח והפסד על פני תקופה זו, בקצב מימושה. כמו-כן, הבנק פועל לתמוך בצרכיה של החברה והקהילה בישראל בעת המלחמה באמצעות תרומות כספיות, ליווי עסקים ומשקי בית בחסות המרכז לצמיחה פיננסית ובאמצעות מערך ההתנדבות של עובדי הבנק, כאשר כבר החל מיום ה-8 באוקטובר 2023 הקים הבנק מערך חירום והעמיד סיוע חירום בהיקף של כ-10 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2023 לצרכים מיידיים בתחומים שונים, ופעל באמצעות bit לגיוס תרומות למטרות דומות. כמו-כן, בהתאם למתווה שסוכם במסגרת הליך גיבוש תיקוני החקיקה להשגת יעדי תקציב המדינה לשנת 2024, לנוכח מלחמת חרבות ברזל, יתרום הבנק סך של כ-29 מיליון ש"ח לקרן בנייה הסוכנות היהודית לסיוע לאוכלוסיית משרתי מילואים בעלי עסקים קטנים ונשותיהם. הוצאה זו נכללה בתוצאות הרבעון הראשון של שנת 2024. כל זאת בנוסף לסיוע לקהילה שהבנק מעניק בשגרה בהיקף של עשרות מיליוני ש"ח בשנה דרך "פועלים בקהילה" שפועלת לצמצום פערים חברתיים וכלכליים ויצירת שוויון הזדמנויות בישראל כבר למעלה מ-40 שנה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2024

בהיבטי סיכון האשראי, הבנק בוחן באופן שוטף את חשיפתו למלחמה, התפתחות פיגורים בהחזרי אשראי של לקוחות פרטיים ועסקיים, וחשיפתו לענפי משק ולסקטורים הצפויים להיפגע באופן משמעותי. ענפים אלו קשורים בעיקר לתחום התיירות, בינוי ונדל"ן, היי-טק, מימון וחקלאות אשר מרביתם הושפעו מתנאי השוק עוד טרם פרוץ המלחמה. צפוי כי ענף הנדל"ן ימשיך להיות מושפע מקושי בקידום פרויקטים, אך נציין כי במהלך הרבעון הראשון חלה עלייה בכמות העסקות ובמחירים בנדל"ן למגורים. כאמור, אין ביכולתו של הבנק להעריך את הימשכות המלחמה והתפתחויותיה ובהתאם את מידת הפגיעה בכל תחום ובכלל זה לאור דחיות התשלומים. הפסדי האשראי ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו בהכנסה של 14 מיליון ש"ח, בעיקר כתוצאה משיפור מסוים במצב הכלכלי ברבעון זה ובתחזיות הכלכליות בהתאם, מעבר לתחזיות שנלקחו בחשבון על-ידי הבנק בתום שנת 2023. זאת בהמשך להוצאות הפסדי אשראי של 662 מיליון ש"ח ו-453 מיליון ש"ח ברבעונים השלישי והרביעי של 2023 בהתאמה, מרביתן בגין גידול בהפרשה הקבוצתית אשר נבע בעיקר מהשפעת תחזיות מאקרו ובפרט השפעות חזויות של מלחמת חרבות ברזל. ההוצאה הפסדי אשראי המצטברת בשלושת הרבעונים האחרונים עומדת על כ-1.1 מיליארד ש"ח, המשקפת בעיקר את הציפייה להרעה בנתונים הכלכליים במשק מפרוץ מלחמת חרבות ברזל. לפרטים נוספים ולהתייחסות לתרחישים שונים להתפתחות ההפרשה הפסדי אשראי ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

בהיבטי סיכונים שוק, עם תחילת המלחמה אירע פיחות מתון שדעך בהמשך על רקע התערבות בנק ישראל בשוק מטבע-החוץ, ירידות בבורסה (שהתאוששה מאז), תנודתיות גבוהה בעקום הריבית, הורדת ריבית בנק ישראל ב-0.25% ועלייה במחיר ביטוח החוב (CDS) של מדינת ישראל. לזעזועים בשווקים, ככל שיקרו, ובכללם פיחות, ירידות בשוק ההון, שינויים בעקומי התשואה ובריבית בנק ישראל פוטנציאל להשפעה שלילית על יחסי ההון, על רוחניות הבנק ועל השווי ההוגן, כמפורט בפרק סיכונים שוק להלן.

חברות דירוג האשראי הגיבו להתפתחויות - חברות מוד'ס S&P והורידו את דירוג האשראי של המדינה, לדרגים של A2 ו-A+ בהתאמה, לרבות אופק דירוג שלילי המשקף אפשרות לירידות דירוג נוספת, ואילו פיץ' העבירה את אופק דירוג החוב של המדינה לשלילי, דבר המשקף סיכון להורדת הדירוג בטווח הקרוב. דירוג הבנקים הישראליים ובכללם הבנק מושפע מדירוג מדינת ישראל, ובהתאם הורידו חברות אלו את דירוג האשראי ו/או אופק הדירוג של הבנק. הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל על-ידי S&P מביאה, נכון למועד הדוח, לקיטון של כ-0.25% וכ-0.31% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק, בהתאמה, פגיעה שתבוא לידי ביטוי ביחס במהלך הרבעון השני. כמו-כן, עשויות להיות להורדת הדירוג השפעות שליליות עקיפות, ובכללן: פיחות נוסף, פגיעה אפשרית בניזילות במטבע-חוץ, עלייה בעקומי התשואה של אגרות-חוב ממשלת ישראל ובעקבות כך גידול בעלויות הגיוס של הבנק ופגיעה נוספת ביחס ההון, צמצום אפשרי של פעילות מוסדות פיננסיים זרים מול הבנקים הישראליים והשלכות פיננסיות שליליות על המשק, לקוחות הבנק ועל הבנק עצמו. הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שיהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק רק ככל שהדירוג ירד ל-BBB+ ומטה.

בהיבט תפעול הבנק, נכון למועד זה ההשפעה על הפעילות התפעולית של הבנק מינורית. הבנק בוחן את המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילותו. מערך הציות התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בסיכונים הציות, המוגברים עקב מצב המלחמה. בנוסף לפעילות הצוותים הפיננסיים הרגילים הפועלים בבנק, מכנס הבנק בהתאם לצורך צוות הנהלה ייעודי למעקב אחר המצב הפיננסי ולטיפול במשבר הפיננסי, ככל שיתפתח. הצוות, וכן הנהלה וצוות הנהלה לניהול סיכונים וציות, בוחנים באופן שוטף תרחיש ייחוס ותרחיש קיצון שונים להתפתחות המשבר ולהשפעותיו הפיננסיות על המשק, לקוחות הבנק והבנק, השפעות על סיכון האשראי, סיכון הצד הנגדי, הנזילות, תיק הנוסטרו, חדר העסקות, חשיפות הריבית ועוד. הצוות מדווח לדירקטוריון ולוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון.

כמפורט לעיל, הבנק מאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בהתאם למתווה בנק ישראל או למתווים נוספים שיזם הבנק ותומך בלקוחותיו באמצעות מגוון הטבות. להלן פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה:

טבלה 2-2: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2024				
דירוג	אנשים פרטיים - אחר	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	סך-הכל
במיליוני ש"ח				
שינויים בתנאי חובות*	9	28	17	54
הלוואות ללא ריבית או ריבית מופחתת	-	1	-	1
ויתור על עמלות	-	15	7	23
הטבות אחרות	-	-	3	3
סך-הכל הטבות שנוצלו בשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2024	9	44	27	81
סך-הכל הטבות שנוצלו עד ליום 31 בדצמבר 2023	46	49	64	159
סך-הכל הטבות שנוצלו עד ליום 31 במרץ 2024	55	93	91	240
הטבות שטרם נוצלו	139	85	79	303
סך-הכל הטבות בהנחת ניצול מלא	194	178	170	543

* כולל מחילה על תשלומי הלוואה, דחיית תשלומים בריבית 0% ופטור מריבית חובה בעו"ש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 2-2: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה (המשך)

ליום 31 במרץ 2024						
סך-הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	דיוור	
במיליוני ש"ח						
						מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה
29,318	3,526	2,739	5,484	2,586	14,983	יתרת אשראי עם שינויים בתנאי החובות ⁽¹⁾
1,967	219	245	869	325	309	סכום התשלומים שנדחו ⁽²⁾
	3	3	4	4	4	דחיית תשלומים ממוצעת בחודשים ⁽²⁾
20,009	3,096	1,586	4,137	1,761	9,429	(1) מזה: יתרת אשראי אשר דחיית התשלומים בגינו הסתיימה
435	70	48	162	53	102	(1) מזה: אשראי בעייתי
103	-	13	41	45	4	(1) מזה: אשראי של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים
679	-	-	582	97	-	יתרת הלוואות שניתנו ללא ריבית או בריבית מופחתת
5.59	-	-	5.53	5.88	-	שיעור ריבית ממוצע
6.00	-	-	6.00	6.00	-	שיעור ממוצע של ריבית הפריים בתקופה האמורה
						הלוואות שניתנו במסגרת קרנות בערבות מדינה
1,193	85	159	949	-	-	יתרת אשראי
6.70	7.53	7.28	6.53	-	-	שיעור ריבית ממוצע
						מזה:
622	-	-	622	-	-	יתרת אשראי שניתנה במימון בנק ישראל
6.00	-	-	6.00	-	-	שיעור ריבית ממוצע
						יתרת הלוואות שניתנו במימון בנק ישראל (לרבות באמצעות קרנות בערבות מדינה)
2,282	-	-	2,282	-	-	יתרת אשראי
5.94	-	-	5.94	-	-	שיעור ריבית ממוצע

(2) דחיית תשלומים, לרבות הארכת תקופת פירעון. דחיית התשלומים אינה כוללת דחייה שבה נוצלה זכאות, לה הלווה זכאי לפי כל דין.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 2-2: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023					
דיור	אנשים פרטיים - אחר	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	סך-הכל
במיליוני ש"ח					
מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה					
12,296	2,388	5,581	2,388	3,601	26,254
215	220	678	170	205	1,488
3	3	3	3	3	3
41	46	135	47	108	377
-	42	41	12	-	95
-	150	745	-	-	895
-	5.59	5.36	-	-	5.40
-	6.25	6.25	-	-	6.25
הלוואות שניתנו במסגרת קרנות בערבות מדינה					
-	-	481	32	1	514
-	-	6.58	7.47	6.25	6.63
מזה:					
-	-	358	-	-	358
-	-	6.25	-	-	6.25
יתרת הלוואות שניתנו במימון בנק ישראל (לרבות באמצעות קרנות בערבות מדינה)					
-	-	772	-	-	772
-	-	6.20	-	-	6.20

(2) דחיית תשלומים, לרבות הארכת תקופת פירעון. דחיית התשלומים אינה כוללת דחייה שבה נוצלה זכאות, לה הלווה זכאי לפי כל דין.

2.1.4. רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון זיו האפט (BDO) וסומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המשותפים של הבנק. לעיתים, מוצא לנכון רואה החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחיד של חוות הדעת או דוח הסקירה על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים. לעניין זה, רואי החשבון המבקרים הפנו תשומת לב לאמור בביאור 10.ב. (ב) בתמצית הדוחות הכספיים בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-1,938 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 2,008 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי ברווח נבע בעיקר מקיטון בשיעור של כ-5.0% בסך הכנסות הבנק כמפורט להלן ותשלום מס מיוחד על הבנקים כמפורט להלן, שהשפעתם קוזזה חלקית מקיטון בהוצאות להפסדי אשראי ומקיטון בהוצאות התפעוליות. תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמה ב-14.6%, בהשוואה ל-17.0% בתקופה המקבילה אשתקד. לעניין השפעת סביבת הריבית, ראה פרק 2.2.1 התפתחות הכנסות והוצאות להלן.

טבלה 2-3: תמצית דוח רווח והפסד

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.2023	31.03.2024	
	במיליוני ש"ח		
7.6%	7,522	8,091	הכנסות ריבית
22.7%	(3,485)	(4,277)	הוצאות ריבית
(5.5%)	4,037	3,814	הכנסות ריבית, נטו
(20.0%)	340	272	הכנסות מימון שאינן מריבית
(6.6%)	4,377	4,086	רווח מימוני, נטו*
(107.6%)	185	(14)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(2.2%)	4,192	4,100	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2.2%	982	1,004	עמלות והכנסות אחרות*
(2.9%)	2,094	2,033	הוצאות תפעוליות ואחרות
(0.3%)	3,080	3,071	רווח לפני מסים
6.2%	1,089	1,157	הפרשה למסים על הרווח
(3.9%)	1,991	1,914	רווח לאחר מסים
41.2%	17	24	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
			רווח נקי:
(3.5%)	2,008	1,938	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(3.5%)	2,008	1,938	המיוחס לבעלי מניות הבנק
(14.1%)	17.0%	14.6%	תשואת הרווח הנקי

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מדוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

הרווח מפעילות מימון כולל בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי בשערי חליפין ובמדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות מטבע-חוץ ומדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 4-2: הרכב הרווח המימוני, נטו

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.2023	31.03.2024	
במיליוני ש"ח			
7.6%	7,522	8,091	הכנסות ריבית
22.7%	(3,485)	(4,277)	הוצאות ריבית
(5.5%)	4,037	3,814	הכנסות ריבית, נטו
(20.0%)	340	272	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
(6.6%)	4,377	4,086	סך הרווח המימוני המדווח
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:			
209.1%	(77)	(238)	הכנסות (הוצאות) ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
23.0%	113	139	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
(170.1%)	(67)	47	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
911.1%	9	91	אחרים ⁽²⁾
(277.3%)	(22)	39	סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
(8.0%)	4,399	4,047	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת* ⁽³⁾
(65.0%)	266	93	* מזה: בגין שינויים במדד

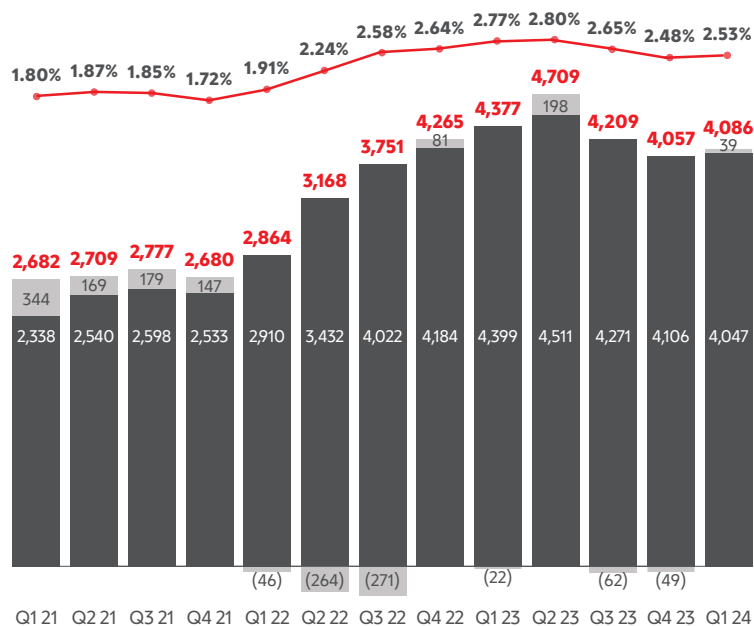
2023				2024		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון		
במיליוני ש"ח						
7,522	8,622	8,502	8,325	8,091		הכנסות ריבית
(3,485)	(4,327)	(4,496)	(4,578)	(4,277)		הוצאות ריבית
4,037	4,295	4,006	3,747	3,814		הכנסות ריבית, נטו
340	414	203	310	272		הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
4,377	4,709	4,209	4,057	4,086		סך הרווח המימוני המדווח
בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:						
(77)	(143)	(197)	(152)	(238)		הכנסות (הוצאות) ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
113	131	49	76	139		רווח (הפסד) מהשקעות במניות
(67)	187	88	164	47		התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
9	23	(2)	(137)	91		אחרים ⁽²⁾
(22)	198	(62)	(49)	39		סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
4,399	4,511	4,271	4,106	4,047		סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת* ⁽³⁾
266	382	239	27	93		* מזה: בגין שינויים במדד

(1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 (2) כולל רווח בגין רכישה עצמית של אגרות-חוב. כמו-כן, כולל עלויות מימוניות בגין הטבות שהבנק העניק ללקוחותיו בעקבות מלחמת חרבות ברזל בסך של כ-58 מיליוני ש"ח (לרבעון רביעי 2023: 129 מיליוני ש"ח), והשפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים.
 (3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

תרשים 2-2: רווח מימוני, נטו

● סך הרווח המימוני המדווח ● השפעות שאינן מפעילות שוטפת
● הכנסות מימון מפעילות שוטפת — מרווח מימוני מפעילות שוטפת

הרווח המימוני מפעילות שוטפת הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 בסך של 4,047 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 4,399 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקרה מהשפעות המעבר מעו"ש זכות לפיקדונות נושאי ריבית ומירידה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 בסך של 4,086 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 4,377 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ירידה בשיעור של כ-6.6%. הירידה נבעה מקיטון ברווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל. בנוסף, חל גידול בהפסדים ממימושי אגרות-חוב. מנגד, ברבעון הראשון של שנת 2024 נזקף לרווח המימוני רווח בגין רכישה עצמית של אגרות-חוב. כמו-כן, נרשמו רווחים משינוי בפערים בין השווי ההוגן של גזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה, וזאת בהשוואה להפסדים בתקופה המקבילה אשתקד.

בנוסף, ברבעון הראשון של שנת 2024 נזקפו לרווח המימוני עלויות בסך 58 מיליון ש"ח בגין הטבות שהבנק העניק ללקוחותיו בעקבות מלחמת חרבות ברזל. לפרטים על ההטבות שניתנו ראה [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל](#) לעיל.

טבלה 2-5: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
31.03.2023		31.03.2024	
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית
במיליוני ש"ח/באחוזים			
5.05%	7,522	5.36%	8,091
(3.53%)	(3,485)	(4.00%)	(4,277)
1.52%	4,037	1.36%	3,814
מזה:			
	1,971	1,938	מרווח אשראי
	2,066	1,876	מרווח פיקדונות ואחר
2.71%		2.53%	יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 חלה ירידה בהכנסות ריבית נטו לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה, כאמור, בעיקרה מהשפעות המעבר מעו"ש זכות לפיקדונות נושאי ריבית ומירידה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 חלה ירידה ביחס בין הכנסות ריבית נטו לבין יתרת נכסים נושאי ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד בשיעור של 0.18%, אשר נבעה בעיקר מירידה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות, שגרעה כ-0.12% מהיחס. בנוסף, השפעות סביבת ריבית, לרבות השפעת המעבר מעו"ש זכות לפיקדונות נושאי ריבית, גרעו כ-0.06% נוספים מהיחס.

לפרטים נוספים ראה [פרק שיעורי הכנסות והוצאות ריבית](#) בדוח ממשל תאגיד. לפרטים נוספים בדבר השפעת מרווחי פיקדונות על הכנסות הריבית נטו לפי מגזרי פעילות, ראה [ביאור 12](#) בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר חשיפות לסיכון ריבית ולסיכון מדד המחירים לצרכן ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) להלן.

הפסדי אשראי הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 בהכנסה בסך של כ-14 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של כ-185 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסה בגין ההפרשה הפרטנית, נטו הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 בהכנסה בסך של כ-31 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של כ-7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית ומחיקות אוטומטיות, נטו הסתכמה לסך של כ-17 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024, בהשוואה להוצאה בסך של כ-192 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאה הושפעה בעיקרה מגידול במחיקות האוטומטיות, אשר קוזזה מהכנסה בגין קיטון בהפרשה הקבוצתית. הקיטון בהפרשה הקבוצתית נבע משיפור במדדים המאקרו-כלכליים ושיפור בערכי התחזיות ביחס לפרמטרים הכלולים במודל ההפרשה הקבוצתית, ובהם שיעור האבטלה, מחירי הדיור והתוצר, אל מול אלו שנכללו במודל ההפרשה הקבוצתית בתום שנת 2023. למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן [וביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-6: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.2023	31.03.2024	
במיליוני ש"ח		
51	25	הוצאה פרטנית, בגין הפסדי אשראי
(58)	(56)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(7)	(31)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
192	17	הוצאה (הכנסה), בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות אוטומטיות*, נטו
185	(14)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי**
** מזה:		
136	(117)	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
12	(44)	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
39	148	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
(2)	(1)	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות ואגרות-חוב
185	(14)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי

ב-%		
		שיעור ההוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור***:
0.19%	(0.01%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.05%	0.02%	שיעור ההוצאה הפרטנית, ברוטו בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.24%	0.04%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽²⁾
0.01%	0.09%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.86%	5.62%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* מחיקות בגין חובות בפיגור של 150 יום או יותר שלא נבחנו פרטנית.
 *** השיעורים להלן הינם מחושבים על בסיס שנתי ומתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות.
 (1) כולל הוצאה בגין בנקים וממשלות.
 (2) ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 6-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

2023				2024	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
במיליוני ש"ח					
51	209	120	82	25	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(58)	(96)	(127)	(28)	(56)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(7)	113	(7)	54	(31)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
192	466	669	399	17	הוצאה (הכנסה), נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות אוטומטיות*, נטו
185	579	662	453	(14)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי***
** מזה:					
136	372	562	319	(117)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
12	62	4	39	(44)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
39	133	110	97	148	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
(2)	12	(14)	(2)	(1)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות ואגרות-חוב
185	579	662	453	(14)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%					
שיעור הוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור***:					
0.19%	0.57%	0.65%	0.44%	(0.01%)	שיעור הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.05%	0.21%	0.12%	0.08%	0.02%	שיעור הוצאה הפרטנית, ברוטו בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.24%	0.67%	0.77%	0.47%	0.04%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽²⁾
0.01%	0.12%	0.10%	0.14%	0.09%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.86%	7.89%	6.04%	8.46%	5.62%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* מחיקות בגין חובות בפיגור של 150 יום או יותר שלא נבחנו פרטנית.

*** השיעורים להלן הינם מחושבים על בסיס שנתי ומתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות.

(1) כולל הוצאה בגין בנקים וממשלות.

(2) הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-1,004 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-982 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כמפורט להלן.

ההכנסות מעמלות תפעוליות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-970 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-968 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. מחד חלה עלייה בעמלות מפעילות ניירות-ערך, בעמלות מעסקי מימון ובעמלות טיפול באשראי ומאידך חלה ירידה בעמלות הפרשי המרה. בנוסף הושפע סעיף זה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2024 מירידה בעמלות דמי ניהול חשבון בשל הטבות שניתנו ללקוחות במטרה להקל בהתמודדות עם השלכות המלחמה, בסך של כ-23 מיליון ש"ח.

ההכנסות האחרות שנובעות בעיקרן מרווחים ממכירת נדל"ן וזכויות בנדל"ן הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-34 מיליון ש"ח בהשוואה ל-14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 7-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.2023	31.03.2024	
במיליוני ש"ח			
עמלות			
(11.4%)	229	203	דמי ניהול חשבונות
13.3%	173	196	פעילות בניירות-ערך
-	41	41	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
(3.2%)	124	120	כרטיסי אשראי, נטו
30.7%	75	98	טיפול באשראי
5.9%	186	197	עמלות מעסקי מימון
(22.4%)	98	76	הפרשי המרה
(7.1%)	42	39	עמלות אחרות
0.2%	968	970	סך-הכל עמלות תפעוליות
142.9%	14	34	סך-הכל אחרות
2.2%	982	1,004	סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות

2023		2024			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי*	רבעון ראשון*	
במיליוני ש"ח					
עמלות					
229	228	231	201	203	דמי ניהול חשבונות
173	157	174	169	196	פעילות בניירות-ערך
41	40	41	40	41	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
124	157	135	112	120	כרטיסי אשראי, נטו
75	76	61	85	98	טיפול באשראי
186	177	260	202	197	עמלות מעסקי מימון
98	85	90	75	76	הפרשי המרה
42	41	46	41	39	עמלות אחרות
968	961	1,038	925	970	סך-הכל עמלות תפעוליות
14	55	51	18	34	סך-הכל אחרות
982	1,016	1,089	943	1,004	סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות

* כולל השפעת הטבות ללקוחות שהוענקו בעקבות המלחמה, בסך של כ-23 מיליון ש"ח (לרבעון רביעי 2023: כ-30 מיליון ש"ח).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-2,033 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,094 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-8: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות

השינוי	שלושה חודשים שהסתיימו ביום	
	31.03.2023	31.03.2024
	במיליוני ש"ח	
(11.9%)	1,248	1,099
	שכר	
9.8%	356	391
	אחזקה ופחת בניינים וציוד	
10.8%	490	543
	הוצאות אחרות	
(2.9%)	2,094	2,033
	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	

רבעון ראשון	2023			2024	
	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
	במיליוני ש"ח				
1,248	1,171	1,136	937	1,099	
	שכר				
356	443	353	377	391	
	אחזקה ופחת בניינים וציוד				
490	567	570	583	543	
	הוצאות אחרות				
2,094	2,181	2,059	1,897	2,033	
	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות				

הוצאות השכר הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-1,099 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,248 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 11.9% הקיטון נבע בעיקרו ממענק חד פעמי בגין הסכם השכר שנכלל ברבעון הראשון לשנת 2023.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-391 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-356 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ-9.8% שנבעה בעיקרה מגידול בהוצאות הפחת וירידת-ערך תוכנות.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-543 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-490 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מרישום הוצאה בהתאם למתווה שסוכם עם איגוד הבנקים בגין סיוע לאוכלוסיית משרתי מילואים בעלי עסקים קטנים ונשותיהם בסך של כ-29 מיליון ש"ח. בנוסף, נרשם גידול בהוצאות מחשב והוצאות שיווק.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 בסך של 1,157 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,089 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול הנובע בעיקרו מחקיקת הוראת השעה - חרבות ברזל (המיסוי על הבנקים) אשר קובעת תשלום מיוחד בגין רווחי הבנקים. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 ברווח של 24 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 17 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 בסך של 1,938 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,008 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה, המיוחס לבעלי מניות הבנק, בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-1.45 ש"ח, בהשוואה ל-1.50 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

2.2.2 התפתחות ברווח הכולל

טבלה 2-9: רווח כולל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.2023	31.03.2024	
במיליוני ש"ח		
2,008	1,938	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,008	1,938	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
176	4	התאמות נטו, בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
19	42	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
195	46	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(69)	(17)	השפעת המס המתייחס
126	29	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
-	-	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
126	29	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,134	1,967	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	הרווח (ההפסד) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,134	1,967	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 בסך של 1,967 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,134 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח הכולל בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 הושפע מהקיטון ברווח הנקי ומקיטון בהתאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה בשל השפעת שינויים בריבית על שווי תיק אגרות-החוב הזמינות למכירה.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 31 במרץ 2024 הסתכם ב-665.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-686.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023.

טבלה 2-10: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2023	31.03.2024	
במיליוני ש"ח			
(3.0%)	686,530	665,893	סך-כל הנכסים
1.0%	407,381	411,286	אשראי לציבור, נטו
(9.1%)	107,730	97,901	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(6.0%)	127,122	119,486	ניירות-ערך
(2.6%)	554,595	539,902	פיקדונות הציבור
(4.7%)	21,800	20,775	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
3.1%	52,430	54,048	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

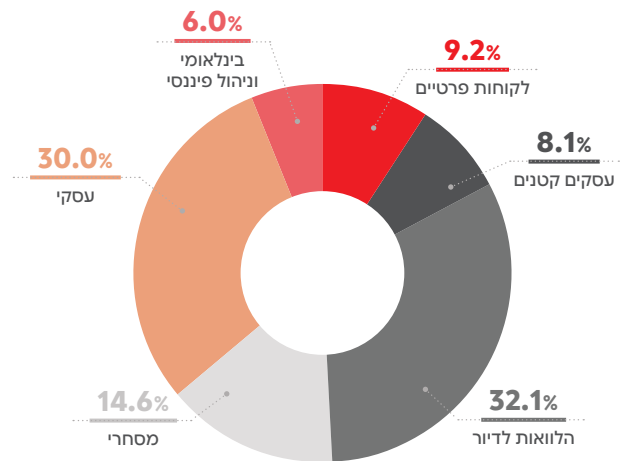
אשראי לציבור

טבלה 2-11: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2023	31.03.2024	
במיליוני ש"ח			
0.9%	37,663	38,013	לקוחות פרטיים*
1.9%	32,729	33,335	עסקים קטנים*
0.7%	131,057	131,915	הלוואות לדיר
1.5%	59,300	60,160	מסחרי
(0.4%)	123,994	123,440	עסקי
12.2%	18,072	20,285	פעילות בינלאומית
(9.4%)	4,566	4,138	ניהול פיננסי
1.0%	407,381	411,286	סך-הכל

* כולל יתרת חייבים בגין כרטיסי אשראי.

תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 31 במרץ 2024

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

חבויות בעייתיות

טבלה 2-12: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.2023			31.03.2024			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,681	669	4,012	4,631	695	3,936	סיכון אשראי לא צובר
858	76	782	1,161	144	1,017	סיכון אשראי נחות
4,091	495	3,596	4,701	767	3,934	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
9,630	1,240	8,390	10,493	1,606	8,887	סך סיכון אשראי בעייתי*
7,814	1,084	6,730	8,605	1,427	7,178	סיכון אשראי בעייתי, נטו
297	-	297	214	-	214	* מזה חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר

(1) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 חלה עלייה בשיעור של כ-9% בסיכון האשראי הבעייתי, אשר עיקרה מתבטאת בעלייה בסיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ובאשראי בסיווג נחות, בעוד בסיכון האשראי הלא צובר חלה ירידה קלה. למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתי, לרבות תרחישים וניתוחי רגישות שנבחנו, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 2-13: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.23	31.03.24	
	במיליוני ש"ח		
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים			
85.1%	907	1,679	אשראי תעודות
(2.0%)	77,464	75,893	ערבויות והתחייבויות אחרות*
(1.0%)	16,741	16,570	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
(10.2%)	27,011	24,264	מסגרות ח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
8.9%	96,824	105,488	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות*

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 חל גידול של כ-5 מיליארד ש"ח בהיקף המכשירים הפיננסיים החוץ-מאזניים בהשוואה לסוף שנת 2023. הגידול נובע בעיקרו מעלייה בהיקף התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן ובהיקף התחייבויות להוצאת ערבויות. גידול זה קוזז בחלקו מקיטון מסגרות ח"ד שלא נוצלו. בגין חלק מהערבויות כאמור נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות (בעיקר זרות) ושינוי סחירות בפיזור נרחב. היקף ההשקעות בניירות הערך הסתכם ביום 31 במרץ 2024 בכ-119.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-127.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023, ירידה בשיעור של כ-6.0% שהתבטאה בקיטון בהיקף ההחזקה באגרות-חוב ממשלתיות של ממשלת ישראל וממשלת ארצות-הברית. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשמו הפסדים בסך של כ-238 מיליון ש"ח ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, שנבעו בעיקר ממימוש בהפסד של אגרות-חוב ממשלתיות, בהשוואה להפסדים בסך של כ-77 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. יתרת קרן ההון השלילית נטו בגין אגרות-החוב ליום 31 במרץ 2024 נותרה ברמה דומה ליתרה בסוף שנת 2023, כאשר עליית עקומי הריבית הקטינה את קרן ההון השלילית, ומנגד, אזילת קרן ההון השלילית, עקב התקצרות יתרת התקופה לפירעון, וכן מכירה של אגרות-החוב בעלות קרן הון שלילית, הגדילו את קרן ההון השלילית. לעניין רגישות קרן ההון לשינויים בשיעורי ריבית, ראה [פרק הלימות הון](#) להלן. תיק המניות הכולל של קבוצת הבנק הסתכם לסך של כ-4.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-4.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשם בגין תיק המניות של קבוצת הבנק רווח נטו משערך, דיבידנד וממימוש מניות בסך של כ-139 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-113 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. תיק המניות של הבנק כולל מניות סחירות (הנמדדות בשווי הוגן) ומניות שאינן סחירות (הנמדדות בעלות או מחיר נצפה, במידה וקיים, בניכוי ירידת-ערך) והוא עשוי להיות מושפע מגורמים אקסוגניים שונים כדוגמת עלייה בשיעורי האינפלציה, שינויים בשיעורי הריבית, והתנהגות שוק ההון, לרבות כתוצאה מהחמרה במצב הביטחוני והתמשכות המלחמה. הרעה מתמשכת במצב הכלכלי עשויה להביא לירידה בערך של המניות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 2-14: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל		תיק למסחר		זמין למכירה		מוחזק לפדיון		
% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 31 במרץ 2024								
68.6%	81,947	13.4%	16,014	44.5%	53,109	10.7%	12,824	אגרות-חוב ממשלת ישראל
16.9%	20,191	0.2%	235	15.1%	18,030	1.6%	1,926	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.3%	1,592	-	-	1.3%	1,592	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
86.8%	103,730	13.6%	16,249	60.9%	72,731	12.3%	14,750	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.3%	412	-	-	-	18	0.3%	394	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
8.9%	10,647	0.1%	76	8.8%	10,571	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
9.2%	11,059	0.1%	76	8.8%	10,589	0.3%	394	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
4.0%	4,697	-	-	3.9%	4,697	-	-	מניות*
100.0%	119,486	13.7%	16,325	73.6%	88,017	12.6%	15,144	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2023								
66.3%	84,303	12.6%	16,097	43.1%	54,766	10.6%	13,440	אגרות-חוב ממשלת ישראל
19.0%	24,159	1.3%	1,615	16.2%	20,652	1.5%	1,892	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.2%	1,482	-	-	1.2%	1,482	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
86.5%	109,944	13.9%	17,712	60.5%	76,900	12.1%	15,332	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.3%	458	-	-	-	54	0.3%	404	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
9.7%	12,287	-	-	9.7%	12,287	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
10.0%	12,745	-	-	9.7%	12,341	0.3%	404	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
3.5%	4,433	-	-	3.5%	4,433	-	-	מניות*
100.0%	127,122	13.9%	17,712	73.7%	93,674	12.4%	15,736	סך-הכל ניירות-ערך

* מניות שאינן למסחר.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 2-15: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

		יתרה ליום		
		31.12.2023	31.03.2024	
	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח
כרייה וחציבה	3.5%	443	2.9%	322
תעשייה	9.1%	1,164	7.0%	769
אספקת חשמל ומים	3.3%	417	3.8%	422
מידע ותקשורת	3.4%	436	1.4%	157
בנקים ומוסדות פיננסיים	74.4%	9,481	82.3%	9,102
מסחר	2.0%	252	0.0%	-
תחבורה ואחסנה	2.5%	318	0.3%	35
ענפים אחרים	1.8%	234	2.3%	252
סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות	100.0%	12,745	100.0%	11,059

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור ב.15](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 2-16: התפתחות ביתרות הפיקדונות

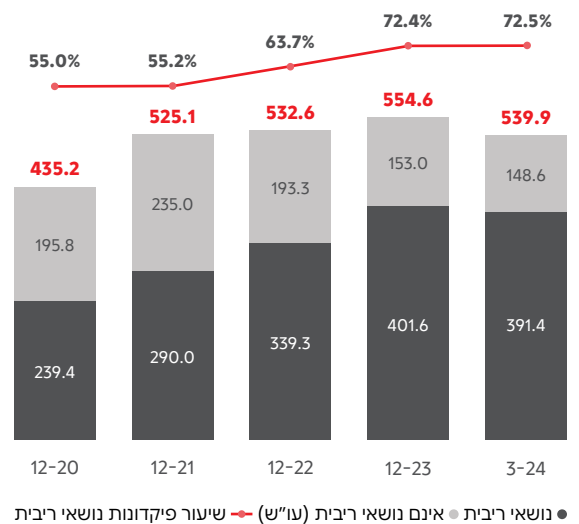
השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2023	31.03.2024	
	במיליוני ש"ח		
(2.6%)	554,595	539,902	פיקדונות הציבור
43.2%	9,085	13,011	פיקדונות מבנקים
0.2%	2,436	2,442	פיקדונות הממשלה
(1.9%)	566,116	555,355	סך-הכל

טבלה 2-17: מידע נוסף על פיקדונות הציבור

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2023	31.03.2024	
	במיליוני ש"ח		
			לפי דרישה
(2.9%)	153,029	148,553	אינם נושאים ריבית
(5.7%)	143,880	135,631	נושאים ריבית
(4.3%)	296,909	284,184	סך-הכל לפי דרישה
(0.8%)	257,686	255,718	לזמן קצוב
(2.6%)	554,595	539,902	סך-כל פיקדונות הציבור

יתרת הפיקדונות ליום 31 במרץ 2024 הסתכמה בסך של כ-555.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-566.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. הירידה בהיקף הפיקדונות ברבעון נבעה בעיקרה מירידה בפיקדונות הפיננסיים ובפיקדונות של גופים עסקיים כחלק מניהול עודפי הניזילות של הבנק, בעוד שהיקף הפיקדונות הקמעונאיים המשיך לעלות.

תרשים 2-4: התפתחות תמהיל פיקדונות הציבור

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 2-18: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק

השינוי	יתרה ליום	
	31.12.2023	31.03.2024
	במיליוני ש"ח	
7.8%	894,813	964,312

ניירות-ערך⁽¹⁾

(1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת ושירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

הגידול בהיקף ניירות-ערך של לקוחות קבוצת הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 הושפע בין היתר, ממעבר לקוחות מפיקדונות לאפיקים סחירים ועליות של מחירי נכסים פיננסיים בשווקים.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ביום 10 במרץ 2024 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של אגרות-חוב של הבנק בהיקף של עד 1 מיליארד ש"ח. במהלך חודש מרץ הבנק השלים את מימוש מלוא תכנית הרכישה, בעסקות שעיקרן בוצעו מחוץ לבורסה. במסגרת תכנית הרכישה רכש הבנק אגרות-חוב סדרה 200 (787,091,207 ע.ג.) ואגרות-חוב סדרה 203 (185,730,743 ע.ג.) בעלות כוללת של כ-1 מיליארד ש"ח.

ליום 31 במרץ 2024 הסתכמו אגרות-החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים בכ-20.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-21.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023, ירידה בשיעור של כ-4.7% אשר נבעה מרכישה עצמית כמפורט לעיל.

ביום 20 במרץ 2024 אישר הדירקטוריון תכנית נוספת לרכישה עצמית של אגרות-חוב של הבנק עד לסוף שנת 2024 בהיקף של עד 2 מיליארד ש"ח. במסגרת תכנית רכישה זו רכש הבנק ביום 2 באפריל 2024 (ועד למועד פרסום הדוח) אגרות-חוב סדרה 200 בעלות של כ-192 מיליון ש"ח (189,881,706 ע.ג.), שיעור ביצוע של כ-9.6% מתכנית הרכישה.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 20 בדוחות הכספיים לשנת 2023 ופרק הלימות הון להלן](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 19-2: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2023		ליום 31 במרץ 2024		
מזה: סחיר*	הערך במאזן	מזה: סחיר*	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח				
8,374	8,388	8,412	8,423	כתבי התחייבות נדחים
13,412	13,412	12,352	12,352	אגרות-חוב
21,786	21,800	20,764	20,775	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

* כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הנסחרים ברצף המוסדי.

טבלה 20-2: מכשירים נגזרים

31.12.2023			31.03.2024			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
965,469	9,329	9,992	1,419,824	9,663	10,407	חוזי ריבית
496,855	8,854	9,130	503,027	4,984	5,648	חוזי מטבע
273,443	6,055	6,136	285,453	4,843	4,881	חוזים בגין מניות
61	12	13	169	25	24	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
1,735,828	*24,250	*25,271	2,208,473	*19,515	*20,960	סך-הכל

* מזה: שווי הוגן נטו של נכסים והתחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 47 מיליוני ש"ח ו-10 מיליוני ש"ח, בהתאמה אשר נכללו במאזן בסעיף פיקודנות הציבור (31.12.2023): נכסים והתחייבויות בסך של 42 מיליוני ש"ח ו-10 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2024 חל גידול ביתרות הערך הנקוב וקטון בשווי ההוגן של המכשירים הנגזרים. עיקר הגידול ביתרות הערך הנקוב נבע מפעילות בחוזי ריבית לתקופות קצרות. עיקר הקטון בשווי ההוגן נבע מחוזי מטבע ומחוזים בגין מניות. הקטון נבע בין היתר משינויים במחירי המניות ובשערי החליפין בשווקים. הבנק פועל לרוב עם הצדדים הנגדיים במסגרת הסכמי קיזוז וביטחונות שמטרתם לצמצם את חשיפת האשראי הנובעת מהפעילות במכשירים נגזרים של צדדים אלה.

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 במרץ 2024 הינו 1,337,281,969 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 95,142 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר").

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 331. כל חלוקה ושיעורה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, לרבות בהתחשב באסטרטגיית הבנק.

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות.

בשל מלחמת חרבות ברזל פרסם הפיקוח על הבנקים הנחייה בדבר תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים, לפיה נדרשים התאגידים הבנקאיים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנדים שלהם לתקופה הקרובה על רקע המלחמה והגידול בחוסר הוודאות לגבי הימשכותה והיקף השפעתה על המשק. בהתחשב בהנחיית הפיקוח על הבנקים האמורה, בנובמבר 2023 ובמרץ 2024 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בשיעור של כ-20% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השלישי 2023 ולרבעון הרביעי 2023.

במועד אישור דוחות אלה, החליט דירקטוריון הבנק, לאור מצבו הפיננסי האיתן של הבנק אל מול דרישות ההון השונות ועודפי ההון המשמעותיים ובשים לב למצב הגיאופוליטי ולשולי הביטחון הנדרשים בתרחישים אפשריים שונים, להכריז על חלוקת דיבידנד בשיעור של כ-40% מהרווח הנקי לרבעון הראשון 2024, בסך מיליון ש"ח, אשר ישולם ביום 10 ביוני 2024.

טבלה 2-21: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	שיעור חלוקה*	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
			באגורות	במיליוני ש"ח
20.05.2024	10.06.2024	40%	57.953	775.0
07.03.2024	08.04.2024	20%	26.322	352.0
16.11.2023	06.12.2023	20%	24.976	334.0
14.08.2023	06.09.2023	40%	57.505	769.0
22.05.2023	14.06.2023	40%	60.048	803.0
08.03.2023	30.03.2023	30%	39.272	525.0
22.11.2022	11.12.2022	30%	40.095	536.0
14.08.2022	07.09.2022	30%	30.146	403.0

* מרווחי הרבעון שקדם למועד החלוקה.

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים. הוראות אלה מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכוני האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה דורש גילוי כמותי ואיכותי במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשופ אליהם במטרה להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

ועדת באזל לפיקוח על הבנקים מבצעת עדכונים למסגרת מדידת הלימות ההון, אשר לעיתים מקבלים את הכינוי "באזל 4". במסגרת זו נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. היישום באיחוד האירופי של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון יחל ב 1 בינואר 2025. בשלב זה טרם נקבע מועד היישום בישראל.

בהתאם למדיניות האימוץ של סטנדרטים בינלאומיים מקובלים, הפיקוח על הבנקים מאמץ את הוראות ועדת באזל משנת 2017 בנושא חישוב דרישות הון בגין סיכון תפעולי. ביום 29 בדצמבר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 206 "מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי". במסגרת הטיטה נקבעה הגדרה מעודכנת של חישוב הקצאת ההון בגין סיכון תפעולי כך שהיא מבוססת, בין השאר, על רכיבי האינדיקטור העסקי המפורטים בטיטה ועל מכפיל ההפסד הפנימי שמבוסס על ממוצע ההפסדים ההיסטוריים של התאגיד הבנקאי. בהתאם לטיטה יישום חלקי של ההוראה יחול ביום 1 בינואר 2026. הבנק נמצא בשלבי הערכות ליישום ההוראה.

יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10.0% וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס הון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 במרץ 2024, הינם 10.23% ו-13.50%, בהתאמה.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימות תכניות הערכות לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים וביעד הפנימי, תוך שמירה על שולי ביטחון.

הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד, בשערי חליפין ובדירוג המדינה על יתרות נכסי הסיכון.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות.

רגישות קרן ההון בגין אגרות-חוב זמינות למכירה נטו, לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בעקום התשואות חסר הסיכון ובמרווח סיכון האשראי נאמדת בקיטון בסך של כ-1.0 מיליארד ש"ח וכ-0.7 מיליארד ש"ח בהתאמה. מנגד, רגישות קרן ההון הנובעת מהתאמות בגין שינויים אקטואריים, נטו לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית ההיוון נאמדת בגידול בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח.

דרישות ההון בגין חשיפות הבנק לממשלת ישראל, בנקים ישראלים, גופים מוסדיים וישויות סקטור ציבורי, נגזרות מדירוג מדינת ישראל. החל משנת 2021 משתמש הבנק בדירוג S&P למדינות כמדרג יחיד לצרכי מדידת הלימות ההון. כאמור בפרק הסקירה הכלכלית לעיל, בחודש אפריל 2024 חברת S&P הורידה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ל- A+. ירידת הדירוג מביאה, נכון למועד הדוח, לקיטון של כ-0.25% וכ-0.31% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק, בהתאמה, פגיעה שתבוא לידי ביטוי ביחסי הלימות ההון במהלך הרבעון השני לשנת 2024. הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שיהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק רק ככל שהדירוג ירד ל- BBB+ ומטה.

שינויים בהון

לפרטים נוספים בדבר התאמות פיקוחיות וניכויים ובדבר השפעות נוספות על הון והלימות הון, לרבות בגין הוראות שטרם הגיע מועד יישומן, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 22-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2023	31 במרץ 2023	31 במרץ 2024	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
52,641	48,241	54,142	הון עצמי רובד 1
52,641	48,241	54,142	הון רובד 1
13,338	13,463	13,447	הון רובד 2
65,979	61,704	67,589	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
403,897	393,282	410,837	סיכון אשראי
4,245	5,180	5,349	סיכונים שוק
29,710	26,070	30,759	סיכון תפעולי
437,852	424,532	446,945	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
12.02%	11.36%	12.11%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽¹⁾
12.02%	11.36%	12.11%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.07%	14.53%	15.12%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.23%	10.23%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
13.50%	13.50%	13.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 וכוללים התאמות בגין הוראות רגולטוריות כדלקמן:

1. הקלה בגין תכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן עד ליום 31 בדצמבר 2024 ומוערכות בקיטון עתידי נוסף של כ-0.01% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרץ 2024 (0.02% ליום 31 בדצמבר 2023 ו-0.03% ליום 31 במרץ 2023).

2. השפעת היישום של כללי החשבוונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתת בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 ומוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.02% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרץ 2024 (0.04% ליום 31 בדצמבר 2023 ו-0.05% ליום 31 במרץ 2023).

(2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הינם 10.0%-13.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת שעה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. בחודש נובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם כהוראת שעה חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2025 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0%).

טבלה 2-23: יחס מינוף

31 בדצמבר 2023	31 במרץ 2023	31 במרץ 2024	
במיליוני ש"ח			
בנתוני המאוחד			
52,641	48,241	54,142	הון רובד 1*
760,396	738,726	749,579	סך החשיפות*
באחוזים			
6.92%	6.53%	7.22%	יחס מינוף
5.50%	5.50%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים. השפעת ההקלה בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 במרץ 2024, המוערכת בקטיון עתידי נוסף של כ-0.01% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן עד ליום 31 בדצמבר 2024. התאמות בגין השפעת היישום של כללי החשבוונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. השפעת ההקלה בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 31 במרץ 2024 מוערכת בקטיון עתידי נוסף של כ-0.01%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 להלן ובביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2023](#).

החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2024 מבוצעת התחשבות בגין ההון המיוחס למגזרי הפעילות השונים, כמפורט בביאור 12 לתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2024											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
רווח מימוני, נטו	4,086	252	3,834	3	(256)	68	746	393	1,011	122	1,747
עמלות והכנסות אחרות	1,004	15	989	50	80	27	176	94	238	37	287
סך הכנסות	5,090	267	4,823	53	(176)	95	922	487	1,249	159	2,034
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(14)	35	(49)	-	(1)	4	(226)	11	59	-	104
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,033	100	1,933	17	100	44	187	117	460	58	950
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,938	81	1,857	24	(117)	29	589	219	448	61	604
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2023*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
רווח מימוני, נטו	4,377	216	4,161	3	101	73	697	357	1,071	131	1,728
עמלות והכנסות אחרות	982	9	973	24	52	23	166	82	263	37	326
סך הכנסות	5,359	225	5,134	27	153	96	863	439	1,334	168	2,054
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	185	22	163	-	(2)	-	67	23	24	-	51
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,094	99	1,995	15	107	43	188	111	499	55	977
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,008	69	1,939	9	70	34	379	194	518	73	662

* סווג מחדש כמפורט בביאור 12 בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס למגזר משקי בית ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-604 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-662 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומקיטון בעמלות והכנסות האחרות. הקיטון קוזז בחלקו מקיטון בהוצאות התפעוליות והאחרות ומעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-1,747 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,728 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות ובמרווחי הפיקדונות, שקוזזה מקיטון במרווחי האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-287 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-326 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות דמי ניהול חשבון כתוצאה מהטבות בתחום העמלות שניתנו ללקוחות במטרה להקל על ההתמודדות עם השלכות המלחמה, וכן מירידה בעמלות בגין הפרשי המרה.

ברבעון הראשון של שנת 2024 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-104 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-51 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה במחיקות האוטומטיות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-950 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-977 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו ממענק חד פעמי בגין הסכם השכר שנכלל ברבעון הראשון לשנת 2023. ירידה זו קוזזה בחלקה מעלייה בהוצאות מחשב ובהוצאות פחת וירידת-ערך תוכנות.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס למגזר הבנקאות הפרטית ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-61 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-73 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-122 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-131 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-37 מיליון ש"ח, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-58 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-55 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים קטנים וזעירים ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-448 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-518 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מקיטון ברווח המימוני, נטו, מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי וכן מקיטון בעמלות וההכנסות האחרות. הקיטון קוזז בחלקו מירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

ברבעון הראשון של שנת 2024 הרווח המימוני, נטו הסתכם ב-1,011 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,071 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מהטבות שהבנק העניק ללקוחותיו בעקבות מלחמת חרבות ברזל ומירידה ביתרות האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-238 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-263 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות דמי ניהול חשבון כתוצאה מהטבות בתחום העמלות שניתנו ללקוחות במטרה להקל על ההתמודדות עם השלכות המלחמה. ברבעון הראשון של שנת 2024 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 59 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 24 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מגידול במחיקות האוטומטיות ומעלייה בהפרשה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-460 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-499 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו ממענק חד פעמי בגין הסכם השכר שנכלל ברבעון הראשון לשנת 2023.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים בינוניים ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-219 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-194 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-393 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-357 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-94 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-82 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון.

ברבעון הראשון של שנת 2024 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-11 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-23 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר משינוי בהפרשה הקבוצתית לאור שיפור במדדים ובתחזיות המקרו-כלכליות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו בכ-117 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-111 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים גדולים ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-589 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-379 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי וכן מגידול ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-746 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-697 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-176 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-166 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מטיפול באשראי וכן מעלייה בעמלות מעסקי מימון. ברבעון הראשון של שנת 2024 נרשמו הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-226 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-67 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע בעיקר מקיטון בהפרשה הקבוצתית, לאור שיפור במדדים המקרו-כלכליים וכן בערכי התחזיות עבור מדדים אלה. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-187 מיליון ש"ח בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס למגזר גופים מוסדיים ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-29 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-34 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-68 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-73 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ל-27 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-23 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות משוק ההון.

מגזר ניהול פיננסי

ההפסד המיוחס למגזר ניהול פיננסי ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-117 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 70 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע בעיקר מקיטון ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם בהוצאה מימונית, נטו של 256 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח מימוני, נטו בסך של 101 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע בעיקר מירידה בהכנסות מהפרשי הצמדה בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. בנוסף, חלה עלייה בהוצאה המימונית הנובעת מהשלכות עליית הריבית על ההתחשבות בין מגזרי הפעילות וחל גידול בהפסדים ממיושי אגרות-חוב. מנגד, ברבעון הראשון של שנת 2024 נרשמו רווחים משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה, וזאת בהשוואה להפסדים בתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-80 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-52 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות סינדיקציה וכן מעלייה בעמלות משוק ההון. ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-100 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-107 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח הנקי המיוחס למגזר אחר ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם בסך של 24 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 9 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מגידול בעמלות וההכנסות האחרות.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-50 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-24 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות האחרות אשר מקורה במכירת נדל"ן וזכויות בנדל"ן. ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכמו ב-17 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מגזר הפעילות הבינלאומית

הרווח הנקי המיוחס למגזר הפעילות הבינלאומית ברבעון הראשון של שנת 2024 הסתכם ב-81 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 69 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-87 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2024, בהשוואה לרווח נקי של כ-75 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו שקוזה בחלקה מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי. העלייה ברווח המימוני, נטו נבעה בעיקר מגידול ביתרות האשראי וכן מעליית מרווחי האשראי בגין עלייה בריבית הדולרית.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-6 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2024, בדומה להפסד ברבעון המקביל אשתקד.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות ושייכותם ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לקבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2023](#), [ביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים](#) ופרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה בדוח ממשל תאגידי.

2.6. חברות עיקריות

2.6.1. חברות בישראל

קבוצת פועלים אקוויטי

קבוצת פועלים אקוויטי, המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק ומוחזקת בבעלות מלאה, פועלת בשני תחומים עיקריים: השקעות ישירות בחברות בהן ומעין הון (מזנין) וכן השקעה וייזום קרנות השקעה פרטיות ופעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל. בנוסף, פועלים אקוויטי מחזיקה בכ-22.2% מההון המונפק של החברה הציבורית אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ העוסקת בשירותי ייעוץ, חיתום וניהול גיוסי הון.

בחודש מרץ 2024 התקשרה פועלים אקוויטי בהסכם להשקעת מיעוט (כ-20%) בחברות מקבוצת לידר, העוסקות, בין היתר, בייעוץ, חיתום והפצת ניירות-ערך. השלמת העסקה מותנית, בין היתר, בקבלת אישור רשות התחרות.

יתרת ההשקעות של פועלים אקוויטי ליום 31 במרץ 2024 הסתכמה בסך של כ-4.2 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה בסוף שנת 2023.

בנוסף, קיימת התחייבות להשקעה בסך של כ-1.2 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 במרץ 2024, בדומה ליתרה בסוף שנת 2023.

תרומת פועלים אקוויטי לתוצאות הפעילות של הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמה ברווח נקי בסך של כ-25 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך של כ-46 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקר מקטיון ברווח בגין שיערוך מניות.

השקעת הבנק בפועלים אקוויטי (בהון ובאמצעים אחרים) הסתכמה ביום 31 במרץ 2024 ב-4.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-4.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל.

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2024 (להלן: דוח על הסיכונים).

3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי (אשר יכול להתממש דרך סיכונים אשראי, השקעה, שוק ועוד), וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים).

אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המותווית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) וחברת הנהלה האחראית על החטיבה לניהול סיכונים הינה הגברת מ. בן שושן כהן. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר א. פורמן, והממונה על החטיבה הקמעונאית הגברת ד. רביב. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגברת א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

ביום ה-6 במאי 2024 הודיע מנכל הבנק דב קוטלר על כוונתו לסיים את תפקידו, לפרטים נוספים ראו פרק עניינים אחרים בדוח ממשל תאגידי.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בדיקה לניהול סיכונים ראו

[דוח על הסיכונים.](#)

3.2. סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
 - **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים](#).
- סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמה: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

טבלה 1-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023				יתרה ליום 31 במרץ 2024				
מסחרי	דיור	פרטי	סך-הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך-הכל	
במיליוני ש"ח								
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾								
401,652	31,149	130,097	240,406	403,934	31,669	130,863	241,402	סיכון אשראי מאזני
180,359	21,858	6,386	152,115	187,046	21,882	7,666	157,498	סיכון אשראי חוץ-מאזני
582,011	53,007	136,483	392,521	590,980	53,551	138,529	398,900	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי								
8,589	2,847	711	5,031	7,997	2,788	681	4,528	א. לא בעייתי - מאזני
8,390	689	755	6,946	8,887	630	795	7,462	ב. סך-הכל בעייתי ⁽²⁾
4,378	467	-	3,911	4,951	399	-	4,552	בעייתי צובר
4,012	222	755	3,035	3,936	231	795	2,910	בעייתי לא צובר
16,979	3,536	1,466	11,977	16,884	3,418	1,476	11,990	סך-הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
2,520	178	4	2,338	2,908	186	11	2,711	סיכון אשראי חוץ-מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
19,499	3,714	1,470	14,315	19,792	3,604	1,487	14,701	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
396	87	-	309	335	53	-	282	מזה: חובות שצוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר
601,510	56,721	137,953	406,836	610,772	57,155	140,016	413,601	סך-הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים								
4,012	222	755	3,035	3,936	231	795	2,910	א. חובות לא צוברים
3	-	-	3	3	-	-	3	ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
4,015	222	755	3,038	3,939	231	795	2,913	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
 (2) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

בנתוני ה-31 למרץ 2024 חלה עלייה בהיקף סיכון האשראי הכולל בדירוג ביצוע אשראי, כאשר שיעורו מסך סיכון האשראי בסך הבנק נותר יציב, בהשוואה ל-31 לדצמבר 2023. בחלוקה לסגמנטים ניכרים שינויים מתונים בשיעורי סיכון האשראי בדירוג ביצוע מסך סיכון האשראי כאשר חלה עלייה קלה בשיעור האשראי לפרטיים, יציבות בשיעור האשראי לדיוור וירידה קלה בשיעור האשראי המסחרי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 2-3: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2024		
מסחרי	פרטי*	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
3,035	977	4,012
89	265	354
(16)	(122)	(138)
(14)	(2)	(16)
(184)	(92)	(276)
2,910	1,026	3,936

תנועה באשראי לציבור לא צובר

יתרת חובות לא צוברים לתחילת השנה

חובות שסווגו כלא צוברים במהלך התקופה**

חובות שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות שנמחקו חשבונאית

חובות שנפרעו

יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

החל מיום 1 בינואר 2024 הבנק מיישם את חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא שינוי תנאי חובות של לווים בקשיים פיננסיים. למידע נוסף ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2023		
מסחרי	פרטי*	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
2,653	791	3,444
99	298	397
(15)	(140)	(155)
(80)	(47)	(127)
(125)	(9)	(134)
(37)	-	(37)
2,495	893	3,388

תנועה באשראי לציבור לא צובר

יתרת חובות לא צוברים לתחילת השנה

חובות שסווגו כלא צוברים במהלך התקופה

חובות שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות שנמחקו חשבונאית

חובות שנפרעו

אחר***

יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש לא צובר

1,100	213	1,313
78	86	164
(23)	(24)	(47)
(16)	(35)	(51)
(85)	(6)	(91)
1,054	234	1,288

* לרבות הלוואות לדיור.

** מתוך זה חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים במהלך התקופה בסך 109 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים בדבר לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאי החוב, ראה [ביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

*** יתרות הנכסים, נטו בגין חברה בת שנמכרה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 3-3: מדדי סיכון אשראי

ליום							
31.12.2023				31.03.2024			
סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי
ניתוח איכות האשראי לציבור							
0.97%	0.64%	0.57%	1.22%	0.94%	0.66%	0.60%	1.16%
שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור							
1.06%	0.89%	0.57%	1.35%	1.02%	0.81%	0.60%	1.27%
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור							
2.02%	1.99%	0.57%	2.80%	2.13%	1.80%	0.60%	2.98%
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור							
5.31%	10.19%	1.11%	6.85%	5.07%	9.74%	1.12%	6.50%
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצועי אשראי מיתרת האשראי לציבור							
ניתוח הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח							
0.47%	1.09%	0.09%	0.58%	(0.01%)	1.70%	(0.13%)	(0.19%)
שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
0.09%	0.56%	0.01%	0.07%	0.09%	1.03%	-	0.01%
שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
ניתוח הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור							
1.92%	3.21%	0.48%	2.50%	1.87%	3.33%	0.44%	2.42%
שיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור							
1.69%	3.11%	0.45%	2.14%	1.65%	3.23%	0.41%	2.08%
שיעור הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור							
174.3%	486.5%	78.5%	175.3%	175.4%	491.3%	68.2%	179.6%
שיעור הפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר							
158.7%	349.5%	78.5%	159.1%	161.6%	399.7%	68.2%	163.7%
שיעור הפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר							
18.4	5.5	74.1	29.9	17.8	3.2	-	186.6
יחס הפרשה להפסדי אשראי למחיקות חשבונאיות, נטו							

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

הערה:

השיעורים המחושבים לעיל מתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות. אשראי לציבור - לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

ככלל ברבעון הראשון של שנת 2024 נרשם שיפור במרבית מדדי סיכון האשראי עבור כלל התיק, כגון שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור, שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצועי מיתרת האשראי לציבור, שיעור הוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי. יחד עם זאת, חלה הרעה במדד שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור שמרביתה נובעת מהתיק המסחרי. יצוין כי למרות ההרעה בשיעור אשראי בעייתי מיתרת אשראי לציבור נרשם שיפור בשיעור האשראי בדירוג ביצועי אשראי. כמו כן, נרשמה ירידה בשיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי מתוך האשראי שהושפע משיפור בתחזיות המאקרו והביא לירידה מסוימת ביתרת הפרשה הקבוצתית.

במגזר אנשים פרטיים - אחר חל גידול בשיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי בהשוואה לשיעור הממוצע בשנת 2023 ובשיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי מתוך האשראי בהשוואה לשיעור ב-31 לדצמבר 2023. הגידול בשיעור המחיקות הושפע מגידול הדרגתי בסיכון במהלך 2023 עקב העלאות הריבית וכן עקב השפעות המלחמה החל מהרבעון הרביעי. בשנת 2024 מגמה זו התמתנה בנתוני הרבעון הראשון לשנת 2024.

השפעות מלחמת חרבות ברזל על ההפרשה הקבוצתית

בעקבות מלחמת חרבות ברזל צפויה פגיעה בסביבה הכלכלית אשר עשויה להביא לעלייה ברמת סיכון האשראי. קיימת אי-ודאות לגבי התפתחות הלחימה, היקפה ומידת השפעתה על ענפי המשק. במסגרת חישוב ההפרשה הקבוצתית הבנק משקלל תוצאות של שלושה תרחישים כלכליים - שמתארים תוואי התפתחות כלכלית פיננסית שונה למשק בטווח הזמן הקצר והבינוני, ואת השפעותיהם על סיכון האשראי. נוכח מצב המלחמה תרחישים אלו כללו הנחות שונות לגבי משכה ועוצמתה, כפי שנעשה גם ברבעון הקודם. ביחס לתרחישים שתוארו ברבעון הקודם, אלו הנוכחיים מתארים נקודת פתיחה כלכלית מעט טובה יותר, זאת לאור צפי לנתוני צמיחה גבוהים ברבעון הראשון של השנה, וירידה מהירה במספר החסרים זמנית משוק העבודה (שיעור אבטלה רחב). מנגד, התמשכות הלחימה ובכלל זה הסלמת המצב הביטחוני בזירות נוספות, פועלת להגדלת אי הוודאות, וזו באה לידי ביטוי בהחרפה של התרחיש השלילי. יתרת ההפרשה הקבוצתית בכללותה מבטאת השפעות אלו ועומדת ביום 31 למרץ 2024 על כ-7.0 מיליארד ש"ח לעומת כ-7.1 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023. יתרת ההפרשה הקבוצתית לפני השפעת המלחמה ליום 30 ביוני 2023 עמדה על כ-6.2 מיליארד ש"ח.

לצורך ניתוח רגישות ההפרשה הקבוצתית להנחות שונות, חישוב ההפרשה הקבוצתית בגין התיק בישראל על בסיס התחזית הפסימית בלבד היה מביא לגידול של כ-0.9 מיליארד ש"ח מעבר להפרשה שנכללה בדוחות כספיים אלה ואילו חישוב ההפרשה הקבוצתית על בסיס התחזית האופטימית בלבד היה מביא לקיטון של כ-0.7 מיליארד ש"ח בהפרשה הקבוצתית. מנעד זה מעיד על רמת אי הוודאות לגבי השפעת מצב המלחמה על תיק האשראי של הבנק. יודגש כי התחזית הפסימית אינה מהווה תרחיש קיצון.

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 3-4: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 31 במרץ 2024 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח						
30,940	29,864	472	144	(16)	3	373
108,740	106,067	1,950	856	57	-	1,170
42,831	41,810	700	131	(70)	5	937
40,513	38,804	665	385	6	8	531
56,450	56,265	13	6	(41)	(1)	178
16,856	15,848	206	97	23	7	292
9,817	9,168	388	365	(3)	3	310
52,278	48,696	1,943	1,068	(75)	(16)	1,537
358,425	346,522	6,337	3,052	(119)	9	5,328
139,332	137,865	786	786	(44)	-	578
56,889	53,291	633	232	147	90	1,169
554,646	537,678	7,756	4,070	(16)	99	7,075
84,784	84,784	-	-	1	-	3
639,430	622,462	7,756	4,070	(15)	99	7,078
56,126	53,302	2,737	561	1	(2)	772
47,446	47,406	-	-	-	-	28
103,572	100,708	2,737	561	1	(2)	800
743,002	723,170	10,493	4,631	(14)	97	7,878

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 2,501; 2,410; 114,801; 428,957 ו-194,333 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 במרץ 2023 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
307	(4)	(30)	159	485	30,491	31,407
934	(3)	96	560	981	101,916	103,690
637	(6)	(3)	66	137	38,360	39,026
340	5	21	305	635	37,224	38,761
179	7	3	7	11	53,524	53,602
246	5	5	71	214	15,802	16,977
250	9	12	364	382	8,172	8,859
1,448	(10)	18	1,083	2,010	46,185	49,934
4,341	3	122	2,615	4,855	331,674	342,256
530	(3)	12	643	643	134,097	135,414
961	4	38	233	685	50,878	54,220
5,832	4	172	3,491	6,183	516,649	531,890
4	-	2	-	-	92,167	92,167
5,836	4	174	3,491	6,183	608,816	624,057
799	8	13	641	1,825	46,830	49,798
29	-	(2)	-	-	56,804	56,975
828	8	11	641	1,825	103,634	106,773
6,664	12	185	4,132	8,008	712,450	730,830

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 4,637; 2,017; 133,396; 416,279; 174,501 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
סיכון אשראי (כולל ⁽¹⁾)	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח						
תעשייה	31,673	30,518	665	196	(3)	389
בינוי ונדל"ן - בינוי	106,772	103,852	2,136	936	22	1,113
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	42,209	41,097	664	58	(18)	1,014
מסחר	39,221	37,454	684	397	40	533
שירותים פיננסיים	54,691	54,505	14	6	5	219
שירותים עסקיים אחרים	16,558	15,491	175	96	40	275
שירותים ציבוריים וקהילתיים	9,684	9,017	397	366	16	318
ענפים אחרים	52,372	48,774	1,901	1,100	77	1,596
סך-הכל מסחרי	353,180	340,708	6,636	3,155	179	5,457
אנשים פרטיים - הלוואות לדויר	137,284	135,831	749	749	8	622
אנשים פרטיים - אחר	56,460	52,752	691	223	193	1,111
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	546,924	529,291	8,076	4,127	380	7,190
סך-הכל בנקים בישראל וממשלת ישראל	87,731	87,731	-	-	-	2
סך-הכל פעילות בישראל	634,655	617,022	8,076	4,127	380	7,192
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	54,586	52,720	1,554	554	(25)	769
בנקים וממשלות בחו"ל	53,235	53,162	-	-	(4)	28
סך-הכל פעילות בחו"ל	107,821	105,882	1,554	554	(29)	797
סך-הכל פעילות בישראל ובחו"ל	742,476	722,904	9,630	4,681	381	7,989

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 425,564; 122,703; 4,723; 2,211 ו-187,275 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

3.2.3. בינוי ונדל"ן

בענף הנדל"ן נרשם ברבעון הראשון של 2024 שיפור בפעילות שבא לידי ביטוי בעלייה במספר העסקות, ירידה קלה במלאי הדירות הלא מכורות, וכן מחירי הדירות שבו להצביע על עלייה. עם זאת, מצד ההיצע, נמשכים הקשיים בקידום פרויקטים בעקבות מחסור בכוח אדם. על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, היקף רכישת הדירות החדשות עלה באופן ניכר בחודשים ינואר-מרץ 2024, ואלו הסתכמו ב-10.4 אלף יחידות, לעומת 7.3 אלף בתקופה המקבילה אשתקד. חלק מהעלייה נובע מעסקות שכנראה נדחו מחודשי המלחמה הראשונים. סקר מחירי הדירות של הלמ"ס מצביע על תפנית במגמת מחירי הדירות, ואלו שבו ועלו בחודשים דצמבר 2023-מרץ 2024 בשיעור מצטבר של 3.6%.

טבלה 5-3: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים של הלקוחות

יתרה ליום 31 במרץ 2024			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני
	ערבויות	מסגרות לא מנוצלות	
	הלוואות ⁽¹⁾		
	במיליוני ש"ח		
3,989	278	806	2,905
			בנייה למסחר ושירותים
220	55	38	127
			בנייה לתעשייה
73,333	18,633⁽¹⁾	18,990	35,710
			בנייה למגורים
37,966	975	7,538	29,453
			נכסים מניבים
25,190	4,791	9,701	10,698
			אחר
140,698	24,732	37,073	78,893
			סך-הכל חטיבה עסקית
10,873	648	1,891	8,334
			חטיבה קמעונאית
151,571	25,380	38,964	87,227
			סך-הכל פעילות בישראל

חטיבה עסקית

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני
	ערבויות	מסגרות לא מנוצלות	
	הלוואות ⁽¹⁾		
	במיליוני ש"ח		
4,066	281	924	2,861
			בנייה למסחר ושירותים
407	60	29	318
			בנייה לתעשייה
71,896	18,934 ⁽¹⁾	18,569	34,393
			בנייה למגורים
37,389	926	6,553	29,910
			נכסים מניבים
24,513	4,479	9,618	10,416
			אחר
138,271	24,680	35,693	77,898
			סך-הכל חטיבה עסקית
10,710	666	1,761	8,283
			חטיבה קמעונאית
148,981	25,346	37,454	86,181
			סך-הכל פעילות בישראל

חטיבה עסקית

(1) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגין נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין, לפרטים נוספים ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 במרץ 2024](#).

ליום 31 למרץ 2024 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם בכ-152 מיליארד ש"ח. סך יתרת סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל עלה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2024 בכ-1.7%. מרבית החשיפה הינה בחטיבה העסקית (לקוחות בינוניים וגדולים), כ-93% מסך סיכון האשראי בענפי בינוי ונדל"ן בישראל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

החשיפה לחברות שעיקר פעילותן בענף הבינה לדיור בחטיבה העסקית מהווה כ-52% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן. עיקר המימונים לחברות בענף כוללים מימוני קרקעות למגורים וליווי פרויקטי בנייה למגורים ברחבי הארץ. החשיפה לחברות הפועלות בענפים של הקמת מבנים למסחר ושירותים, בנייה לתעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בחטיבה העסקית מהווה כ-30% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן.

טבלה 6-3: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל

השינוי	יתרה ליום		
	31 בדצמבר 2023	31 במרץ 2024	
במיליוני ש"ח			
			סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
2.0%	144,949	147,877	סיכון אשראי שאינו בעייתי
			סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
(8.0%)	1,806	1,663	בעייתי צובר
(0.7%)	994	987	לא צובר
(5.4%)	2,800	2,650	סיכון אשראי בעייתי שאינו בדירוג ביצוע
(15.3%)	1,232	1,044	סיכון אשראי שאינו בעייתי שאינו בדירוג ביצוע
(8.4%)	4,032	3,694	סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
1.7%	148,981	151,571	סך-הכל

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ירד ברבעון הראשון של שנת 2024 ב-8.4%. שיעור סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מתוך סך-הכל סיכון האשראי ירד מ-2.71% בתום 2023 ל-2.44% ליום 31 למרץ 2024, שיעור החוב הבעייתי מתוך סך סיכון האשראי ירד מ-1.88% בתום 2023 ל-1.75% ליום 31 למרץ 2024, ושיעור החוב הלא צובר מתוך סך סיכון האשראי ירד מ-0.67% בתום 2023 ל-0.65% ליום 31 למרץ 2024.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 7-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾

יתרה ליום 31 במרץ 2024					
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
					שיעור מימון⁽³⁾
2,858	-	6,102	-	8,960	עד 45%
6,729	-	10,609	-	17,338	מעל 45% ועד 65%
17,639	-	5,976	-	23,615	מעל 65% ועד 80%
1,903	-	734	-	2,637	מעל 80%
					כושר ספיגה⁽⁴⁾
-	501	-	-	501	עד 25%
-	14,871	-	-	14,871	מעל 25% ועד 50%
-	9,624	-	-	9,624	מעל 50% ועד 75%
-	23,009	-	-	23,009	מעל 75%
-	11,117	-	-	11,117	פרויקטים שטרם החלו
					אחר⁽⁵⁾
-	-	-	29,026	29,026	
29,129	59,122	23,421	29,026	140,698	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

- הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל את כלל הפרויקטים בשלבי הקמה בסגמנטים השונים (מגורים, משרדים, מסחר וכו') לרבות הקמת נכסים המיועדים להשכרה. בסגמנט זה נכללים: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 7-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾ (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023					
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
2,796	-	6,064	-	8,860	שיעור מימון ⁽³⁾ עד 45%
6,640	-	9,810	-	16,450	מעל 45% ועד 65%
17,322	-	6,621	-	23,943	מעל 65% ועד 80%
2,059	-	773	-	2,832	מעל 80%
					כושר ספיגה ⁽⁴⁾
-	376	-	-	376	עד 25%
-	16,350	-	-	16,350	מעל 25% ועד 50%
-	8,775	-	-	8,775	מעל 50% ועד 75%
-	23,000	-	-	23,000	מעל 75%
-	8,297	-	-	8,297	פרויקטים שטרם החלו
					אחר ⁽⁵⁾
-	-	-	29,388	29,388	
28,817	56,798	23,268	29,388	138,271	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

- הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטוח. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

נכון ליום 31 במרץ 2024 שיעור האשראי בגין קרקעות במימון מעל 80% מהווה כ-6.5% מסך יתרת הקרקעות בחטיבה העסקית וזאת לעומת 7.1% ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור האשראי בגין נכסים שבנייתם הושלמה במימון מעל 80% מהווה כ-3.1% מסך היתרה של נכסים שבנייתם הושלמה ליום 31 במרץ 2024 וזאת לעומת 3.3% ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור האשראי בכושר ספיגה עד 25% לנדל"ן בתהליכי בנייה מהווה כ-0.85% מסך היתרה של נדל"ן בתהליכי בנייה בחטיבה העסקית ליום 31 במרץ 2024 וזאת לעומת 0.66% ליום 31 בדצמבר 2023. קיימת הרעה קלה בפרויקטים עם כושר ספיגה עד 25% אך עדיין מדובר בשיעורים נמוכים מסך כל הפרויקטים.

ניהול סיכון אשראי בענפי הבינו והנדל"ן

החשיפה לתחום הבינו והנדל"ן מהווה חלק משמעותי מתיק האשראי. הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינו והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכונים אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינו והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים בנוסף למגבלה הרגולטורית המוגדרת על-ידי בנק ישראל. ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות להוראת ניהול בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינו ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינו ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבוה מבינם. כחלק מניהול החשיפה הענפית והעמידה במגבלה בענף, הבנק משתמש בכלים כגון סינדיקציה, ורכישת ביטוח מחברות ביטוח מדורגות המוכרות להפחתת חבות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. הבנק משתמש בפוליסות ביטוח מקרקעין המבטיחות את הבנק מהפסדי אשראי בגין תיק הלוואות, אשר הועמדו ללקוחות החטיבה העסקית של הבנק והמבטוחות בשעבוד קרקע. וכן בפוליסות ביטוח ערבויות חוק מכר ("עח"מ") המבטיחות את הבנק מהפסדים בגין עח"מ המונפקות במסגרת פרויקטי נדל"ן של לקוחות החטיבה העסקית המלווים על-ידי הבנק. ביטוחים אלו מאפשרים לבנק להקטין את החשיפה לענף הבינו והנדל"ן (לפרטים נוספים ראה [ביאור 4.א.10](#) בתמצית הדוחות הכספיים). הבנק עשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשך ניהול המגבלה והחשיפה לענף זה.

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כיסוי מינימלי וכשר ספיגה. קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רווחיות מתואמת סיכון. במסגרת ניטור התיק נבחנים שינויים ומגמות במדדי סיכון שונים גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. הבנק ממשיך לבחון את ההתפתחויות במשק ובוחן התאמות בהתאם. הבנק עושה שימוש במודל המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינו ונדל"ן.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינו והנדל"ן בישראל הסתכמה בסך של כ-2,107 מיליון ש"ח ליום 31 למרץ 2024 בהשוואה לסך של כ-2,127 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור סך ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור בענף בינו ונדל"ן בישראל ליום 31 למרץ 2024 הינו 2.42% בהשוואה ל-2.47% ליום 31 בדצמבר 2023 וזאת בהשפעת שיפור מסוים בתחזיות הכלכליות המשמשות לחישוב ההפרשה הקבוצתית.

3.2.4 חשיפת אשראי למדינות זרות

חשיפת אשראי למדינות זרות מבטאת את הסיכון שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים לסוגיהם (ממשלה, בנקים ואחרים), לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק או יפגע בשווי נכסי הקבוצה, ובכלל זה, שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים אל מחוץ למדינה (Transfer Risk).

ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינלאומיים - S&P-i Fitch, Moody's.

סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטוחנות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי.

הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 3-8: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2023		ליום 31 במרץ 2024				
חשיפה						
סך-הכל	חוף-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	סך-הכל	חוף-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	
במיליוני ש"ח						
						המדינה
46,878	12,163	34,715	43,723	11,860	31,863	ארצות-הברית
11,207	7,716	3,491	14,356	10,325	4,031	אנגליה
6,242	4,087	2,155	5,435	3,820	1,615	גרמניה
40,236	5,306	34,930	37,370	5,827	31,543	אחרות
104,563	29,272	75,291	100,884	31,832	69,052	סך-הכל החשיפות למדינות זרות
						מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS:
263	51	212	253	49	204	פורטוגל, איטליה, יוון וספרד
						מזה: סך החשיפות למדינות LDC
128	56	72	150	96	54	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות*

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* רשימת המדינות עם בעיות נזילות מבוססת על מספר קריטריונים שנקבעו על-ידי הבנק.

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוף-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

הקיטון בחשיפה למדינות זרות נובע בעיקרו מקיטון בחשיפה המאזנית בגין קיטון בהשקעות באגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית וכן מקיטון בחשיפות המאזניות לבנקים בצרפת, הולנד ואוסטרליה. קיטון זה קוזז בחלקו על-ידי גידול בחשיפה החוף-מאזנית, אשר נבע בעיקרו מגידול בעסקות הנגזרים מול מוסדות פיננסיים באנגליה.

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וביצוע ביטוחי אשראי מול חברות ביטוח זרות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשראי של קבוצת הבנק היא כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דירוג השקעה ומעלה. במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשראי.

טבלה 9-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2023		ליום 31 במרץ 2024				
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁴⁾						
14,489	9,794	4,695	16,358	10,737	5,621	AA- עד AAA
19,365	9,769	9,596	18,814	8,528	10,286	A- עד A+
112	32	80	357	17	340	BBB- עד BBB+
13	10	3	9	7	2	B- עד BB+
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B
49	11	38	100	22	78	ללא דירוג
34,028	19,616	14,412	35,638	19,311	16,327	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, מסלקות, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו, אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, וסיכון מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי.
- (4) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P ו-Moody's.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 31 במרץ 2024 בכ-35.6 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-1.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-34.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. עלייה זו נבעה בעיקר מעלייה בחשיפה המאזנית של כ-1.9 מיליארד ש"ח שנבעה מגידול בניירות הערך שנשאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר. מנגד, נרשמה השפעה מקזזת של ירידה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך של כ-0.3 מיליארד ש"ח הנובעת בעיקר מקיטון בערבויות. כ-98.7% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-54.2% בחברות ביטוח (בעיקר בשל רכישת ביטוחים), 40.2% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, ו-5.6% מוסד פיננסי אחר. החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (58.5%), בארצות הברית (34.0%) ובמדינות דרום ומזרח אסיה (7.5%).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

3.2.6 סיכונים בתיק הלוואות לדיור טבלה 10-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום			
31.12.2023	31.03.2023	31.03.2024	
במיליוני ש"ח			
			יתרות אשראי
131,650	129,168	132,457	הלוואות מכספי הבנק
868	833	858	הלוואות מכספי האוצר*
297	277	297	מענקים מכספי האוצר*
132,815	130,278	133,612	סך-הכל
			ביצוע
לשנה שהסתיימה ביום			סך-הכל הלוואות מכספי הבנק
31.12.2023	31.03.2023	31.03.2024	
במיליוני ש"ח			
14,630	3,916	3,590	הלוואות מכספי האוצר
61	11	15	הלוואות
32	6	6	מענקים
93	17	21	סך-הכל מכספי האוצר
14,723	3,933	3,611	סך-הכל הלוואות חדשות
1,374	217	466	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
16,097	4,150	4,077	סך-הכל הלוואות שניתנו

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 11-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שעור חוב בפיגור של 90 יום או יותר או שאינו צובר	שעור הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	חוב בפיגור של 90 יום יותר או שאינו צובר	יתרת חוב רשומה	
במיליוני ש"ח/באחוזים					
0.60%	0.45%	595	795	132,457	31.03.2024
0.57%	0.48%	632	755	131,650	31.12.2023
0.45%	0.40%	519	581	128,177	31.12.2022

ביום 31 במרץ 2024 ישנה עלייה בשעור החוב בפיגור של 90 יום או יותר או שאינו צובר. מנגד קיימת ירידה בשעור הפרשה להפסדי אשראי, ביחס לשיעורה ליום 31 לדצמבר 2023 וזאת בהשפעת שיפור מסוים בתחזיות הכלכליות המשמשות לחישוב הפרשה הקבוצתית.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח		
0.6%	132,457	0.1%	91	22.9%	30,324	11.4%	15,137	39.4%	52,128	26.2%	34,777	31.03.2024
2.7%	131,650	0.1%	98	23.3%	30,623	11.4%	14,954	39.1%	51,534	26.1%	34,441	31.12.2023
11.3%	128,177	0.1%	127	23.7%	30,398	10.9%	13,951	39.7%	50,886	25.6%	32,815	31.12.2022

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות הממונה על החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים

2023		2024		רבעון ראשון
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח				
129,168	129,864	130,954	131,650	132,457
0.8%	0.5%	0.8%	0.5%	0.6%
3,933	3,559	3,887	3,344	3,611

ברבעון הראשון של שנת 2024 נרשמה עלייה מתונה בסכום הביצועים החדשים ועלייה של 0.6% בירתת האשראי לדיור. ההתמתנות בקצב הגידול בירתות בשנת 2023 הושפעה מהעלאות הריבית, מעליית האינפלציה וכן מצפייות לירידת מחירים שהביאו לירידה משמעותית בכמות העסקות. בעקבות פרוץ מלחמת חרבות ברזל נרשמה ירידה נוספת בכמות העסקות ברבעון הרביעי של שנת 2023. ברבעון הראשון של שנת 2024 נרשמה ההתאוששות מסוימת יחד עם זאת כמות העסקות עדיין נמוכה.

טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
31.03.2023	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024
41.3%	42.1%	42.3%	42.0%	44.0%
1.1%	1.0%	0.9%	0.7%	0.6%
56.2%	55.7%	54.8%	54.5%	54.6%

מאפיינים

שיעור מימון מעל 60%

שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)

שיעור ריבית משתנה

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

ברבעון הראשון של שנת 2024 חלה עלייה בביצועים בשיעור מימון מעל 60% ובשיעור הלוואות בריבית משתנה לעומת 31 לדצמבר 2023 ומנגד ממשיכה מגמת ירידה בהיקף הביצוע של עסקות עם שיעור החזר מהכנסה מעל 40%.

תיק האשראי לדיור מאופיין ברמת סיכון נמוכה יחסית וכיסוי ביטחונות גבוה. להערכת הבנק הסביבה הכלכלית בשילוב עם השפעות המלחמה עלולות לבוא לידי ביטוי בהמשך ולהביא לירידה באיכות התיק. ברבעון זה נרשמה ירידה ביתרת הפרשה ובשיעור מהיתרות, בעיקר בהשפעת תחזיות המאקרו, השפעות אלו באות לידי ביטוי בהפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי המבטאות את הערכות הבנק להפסדי אשראי צפויים לאורך חיי העסקות בתיק. שיעור המימון (LTV) הממוצע המשוקלל של תיק הלוואות לדיור בבנק ליום 31 למרץ 2024 עומד על כ-46% בדומה לשיעור המימון ליום 31 לדצמבר 2023 (לפי שיעור מימון בעת העמדת הלוואה). שיעור המימון האפקטיבי אף נמוך יותר מהשיעור הנ"ל, לאור פירעונות שוטפים שאירעו מאז מועד העמדת האשראי כמו גם עלייה בשווי הנכסים המשועבדים בגין הרוב המכריע של הנכסים בתיק.

לפרטים נוספים לגבי יוזמות הבנק מול לקוחות להתמודדות עם עליית הריבית והשפעות המלחמה, ראה [דוח ממשל תאגידי, פרק הלוואות לדיור](#).

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות האשראי ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת החזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע/מודל חיתום מתקדם". סכום הלוואה המירבי אותו יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבוניתו.

פנייה יזומה למתן אשראי ללקוחות פרטיים מתבצעת לאוכלוסייה מוגדרת לאחר הפעלת סננים רלוונטיים בהתאם לכללי הוגנות וציות. מתן האשראי מותאם לצרכי הלקוח ויכולת החזר שלו, ולאחר שניתן לו גילוי נאות על נתוני הלוואה.

תכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, עדכוני ריבית צפויים, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון. החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים האשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכנו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדירוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים האשראי.

בעקבות מלחמת חרבות ברזל עשוי מגזר האנשים הפרטיים להיפגע וזאת כנגזרת של השפעות על המגזר העסקי הכלולות האטה בפעילות הכלכלית ופגיעה נרחבת יותר בענפי משק ספציפיים. ככל שהשלכות אילו יתמששו תתכן עלייה בשיעור הלא מועסקים וירידה בשכר. יצוין כי נקודת המוצא משקפת שיעור תעסוקה גבוה.

טבלה 15-3: יתרת האשראי לאנשים פרטיים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.2023	31.03.2024		
				מאזני
(3.3%)	(84)	2,582	2,498	עו"ש חובה
1.5%	372	24,588	24,960	הלוואות ⁽¹⁾
9.4%	5	53	58	מזה: הלוואות בולט ובלון
(8.1%)	(217)	2,696	2,479	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
6.9%	331	4,818	5,149	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
1.2%	402	34,684	35,086	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
				חוץ-מאזני
0.1%	31	22,030	22,061	סיכון אשראי חוץ-מאזני
0.8%	433	56,714	57,147	סך-הכל סיכון אשראי כולל

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.

(2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

ברבעון הראשון של שנת 2024 חלה עלייה ביתרת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-0.6%, לעומת 31 בדצמבר 2023. סך סיכון האשראי המאזני עלה בתקופה זו בכ-1.2% וסך סיכון האשראי החוץ-מאזני עלה בכ-0.1%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

הבנק עוקב אחר ההתפתחויות ובוחן את השפעתן על תיק האשראי. כאמור, אין ביכולתו של הבנק להעריך את הימשכות המלחמה והתפתחויותיה ובהתאם את מידת הפגיעה בכל תחום. יחד עם זאת, תיתכן עלייה ברמת הסיכון של לווים המועסקים בתחומים ואזורים אשר עשויים להיפגע מהשלכות הכלכליות של מצב המלחמה.

לפרטים נוספים לגבי יוזמות הבנק מול לקוחות להתמודדות עם עליית הריבית והשפעות המלחמה, ראה [דוח ממשל תאגידי, פרק לקוחות פרטיים](#).

טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

ליום 31 בדצמבר 2023					ליום 31 במרץ 2024					
סך-הכל	הכנסה ממוצעת לחשבון				סך-הכל	הכנסה ממוצעת לחשבון				
	מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	חשבונות ללא הכנסה קבועה		מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	חשבונות ללא הכנסה קבועה	
במיליוני ש"ח										
	אשראי ללווה									
	באלפי ש"ח									
3,684	1,335	1,086	1,211	52	3,757	1,361	1,130	1,215	51	עד 20
2,873	1,077	810	892	94	2,905	1,146	811	855	93	מ-20 עד 40
5,725	1,822	2,002	1,632	269	5,640	1,851	1,959	1,577	253	מ-40 עד 80
9,002	3,487	3,434	1,686	395	8,880	3,423	3,417	1,659	381	מ-80 עד 150
10,048	6,120	3,088	655	185	10,235	6,143	3,221	688	183	מ-150 עד 300
3,352	2,934	288	92	38	3,669	3,189	317	107	56	מעל 300
34,684	16,775	10,708	6,168	1,033	35,086	17,113	10,855	6,101	1,017	סך-הכל

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים

ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 במרץ 2024	
		גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח
		עד 10
18,877	18,620	
6,628	6,789	מ-10 עד 50
5,033	5,242	מ-50 עד 200
2,052	2,170	מ-200 עד 500
2,094	2,265	מעל 500
34,684	35,086	סך-הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 18-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2023			ליום 31 במרץ 2024			
סך-הכל	הלוואות הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	סך-הכל	הלוואות הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	
במיליוני ש"ח						
8,389	5,312	3,077	8,693	5,696	2,997	תקופה לפירעון
5,721	71	5,650	5,668	92	5,576	עד שנה
9,523	85	9,438	9,121	86	9,035	משנה עד 3 שנים
11,051	125	10,926	11,604	137	11,467	מ-3 עד 5 שנים
34,684	5,593	29,091	35,086	6,011	29,075	מעל 5 שנים
						סך-הכל

לפרטים בדבר חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל ראה [ביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

3.2.8 מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו. מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות).

מימון ממונף כולל בתוכו בין היתר, עסקות הוניות (עסקה למטרת רכישת זכות הונת בתאגיד אחר, רכישה של כלל הנכסים או חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר, רכישה עצמית של הון עצמי מונפק, חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות - כמוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 323), מימון ללווים בסגנונים השונים של ענפי המשק שהוגדרו, המאופייין בערכים חריגים של פרמטרים מסוימים ביחס לנומרות המקובלות בענפי המשק השונים כגון: שיעור מימון גבוה וחורג מהמדיניות הענפית ומימון חוב נחות (Mezzanine).

הבנק קבע מגבלה פנימית למימון ממונף ביחס להון רוברד 1 של הבנק. התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלה שנקבעה מדווחים אחת לרבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון מסוג זה.

להלן נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רוברד 1.

טבלה 19-3: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה*

ליום 31 במרץ 2024				
סך-הכל	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים	
במיליוני ש"ח				
546	-	546	1	ענף המשק של הלווה
952	-	952	2	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
267	-	267	1	שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
1,765	-	1,765	4	אספקת מים ושירותי ביוב
				סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2023				
סך-הכל	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים	
במיליוני ש"ח				
255	-	255	1	ענף המשק של הלווה
545	-	545	1	בינוי ונדל"ן - בינוי
955	-	955	2	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
272	-	272	1	שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
2,027	-	2,027	5	אספקת מים ושירותי ביוב
				סך-הכל

* בניכוי מחיקות חשבוניות והפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס פרטני, ככל שקיימות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

3.2.9. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 20-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

ליום 31 במרץ 2024			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
	1,756	1,322	3,078
אספקת חשמל			
	5,991	4,210	10,201
בינוי ונדל"ן - בינוי			
	1,449	1,681	3,130
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
	2,113	4,234	6,347
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית			
	1,268	72	1,340
מידע ותקשורת			
	10,853	19,397	30,250
שירותים פיננסיים			
	1,105	4,452	5,557
תעשייה			
	24,535	35,368	59,903
סך-הכל			

ליום 31 בדצמבר 2023			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
	1,748	1,306	3,054
אספקת חשמל			
	6,905	4,784	11,689
בינוי ונדל"ן - בינוי			
	1,379	1,429	2,808
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
	1,961	4,415	6,376
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית			
	1,190	73	1,263
מידע ותקשורת			
	13,560	17,780	31,340
שירותים פיננסיים			
	1,256	4,735	5,991
תעשייה			
	1,149	59	1,208
מסחר בכלי רכב			
	29,148	34,581	63,729
סך-הכל			

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 31 במרץ 2024 קיימת קבוצת לווים אחת אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: "הוראה 313"), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות. בנובמבר 2023 בנק ישראל פרסם טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 "מסגרת פיקוחית למדידה ובקרה של חשיפות גדולות" שמהותה שינוי באופן חישוב החבות בגין חשיפות גדולות. הבנק בוחן את השלכות יישום הוראה זו.

טבלה 21-3: יתרות סיכון האשראי⁽¹⁾ לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)

ליום 31 במרץ 2024						
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות נטו ⁽¹⁾	שיעור מההון הרגולטורי
במיליוני ש"ח						
2,759	5,349	3,994	8,704	477	8,227	15.63%
קבוצת לווים א'						

- הנתונים המוצגים להלן מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313. נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.
- סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.

3.3. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, תשואות, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

3.3.1. סיכון ריבית

- סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בעקומי התשואות במטבעות השונים. הסיכון כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:
- סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי חידוש הריבית (בריבית המשתנה);
 - סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בעקומי התשואות שיבואו לידי ביטוי בשינוי העקום, עליה/ירידה במקביל, שיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
 - סיכון מרווח (Basis risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים או בסיסי ריבית שונים;
 - סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות הגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמה הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);

טבלה 22-3: שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2023		2024 במרץ 31			
במיליוני ש"ח					
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל
53,899	2,271	51,628	54,468	1,905	52,563
53,922	2,597	51,325	54,029	1,928	52,101

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾

מזה: תיק בנקאי

- שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסת יתרות עו"ש זכות לפי מודל.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור ב.15](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 23-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2023			31 במרץ 2024			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	
במיליוני ש"ח						
שינויים מקבילים						
(1,105)	(153)	(952)	(1,466)	(221)	(1,245)	עלייה במקביל של 1%
(1,106)	(154)	(952)	(1,488)	(218)	(1,270)	מזה: תיק בנקאי
1,105	145	960	1,690	222	1,468	ירידה במקביל של 1%
1,112	145	967	1,696	216	1,480	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים						
(712)	(7)	(705)	(818)	(27)	(791)	התללה ⁽¹⁾
475	(59)	534	549	(41)	590	השטחה ⁽²⁾
(37)	(148)	111	(187)	(152)	(35)	עליית ריבית בטווח הקצר
(6)	142	(148)	174	148	26	ירידת ריבית בטווח הקצר

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
 (1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
 (2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

טבלה 24-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2023			ליום 31 במרץ 2024			
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
133	82	51	-	100	(100)	עלייה במקביל של 1%
122	71	51	(21)	79	(100)	מזה: תיק בנקאי
(1,021)	(104)	(917)	(757)	(92)	(665)	ירידה במקביל של 1%
(999)	(82)	(917)	(750)	(85)	(665)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי התשואות תוך שימוש בהנחות התנהגותיות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות ולגבי מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית. ההנחות נבחנות ומתעדכנות תקופתית בהתאם להתפתחויות בסביבת הריבית. הירידה ברגישות ההכנסה נבעה ברובה מצמצום הפקדות בבנק ישראל ומהארכת תיק אגרות-החוב. רגישות ההכנסה לעליית ריבית הינה בקירוב אפס, כתוצאה מכך שהשפעות חיוביות של עליית הריבית מקוזזות על-ידי מעבר צפוי של עו"ש לפיקדונות בתרחיש זה.

בינואר 2024 הוריד בנק ישראל את הריבית ב-0.25%, כאשר בעקומי הריבית גלומה ציפיה להורדה נוספת בהמשך השנה. בפברואר 2024 הורידה חברת מודי'ס את דירוג האשראי של מדינת ישראל ל-A2, לאחר תאריך המאזן חברת S&P הורידה את הדירוג של המדינה ל-A+. דירוג הבנקים מושפע מדירוג המדינה, ובהתאם ירד דירוג הבנק. במועד התרחשות ירידות הדירוג לא הייתה להן השפעה מהותית על עקומי הריביות השקליות, על שער חליפין ועל מרווח האשראי של המדינה, כאשר נראה כי הורדות דירוג אלו כבר תומחרו בשווקים. לפירוט השפעת שינוי הריבית על הערך הכלכלי והכנסות הבנק ראה בטבלאות לעיל. לפוטנציאל השפעת הורדות דירוג נוספות ראה [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל](#) לעיל. הבנק עוקב אחר התפתחות האשראי והפיקדונות ואחר השינויים ברגישויות הערך וההכנסה בתרחישים השונים ופועל ככל שנדרש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

טבלה 25-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי (נטו לאחר מס)

31 בדצמבר 2023	31 במרץ 2024	
במיליוני ש"ח		
(723)	(880)	עלייה במקביל של 1%
704	897	ירידה במקביל של 1%

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכוני המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 26-3: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2023		31 במרץ 2024		
במיליוני ש"ח				
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
111	(131)	146	(124)	דולר ארצות-הברית
2	(2)	(8)	8	אירו
ירידה 3%		עלייה 3%		
(899)	879	(913)	885	מדד המחירים לצרכן

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערוך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערוך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עליה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. נציין כי לשינויי שערי חליפין גם השפעה מסוימת על סך נכסי הסיכון ובהתאם על יחסי ההון. עוד יצוין כי לשינוי בשערי חליפין השפעה על ערכם של פריטים לא-כספיים (כדוגמת, ניירות-ערך) הנקובים במטבע-חוץ, שלא הובאו בחשבון בניתוח הרגישות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי.

לפירוט והרחבה בנושא סיכוני השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה [הדוח על הסיכונים](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2024

3.4 סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועדן גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו באופן משמעותי בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

טבלה 3-27: יחס כיסוי הנזילות (LCR)*

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2024	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2024	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
129%	127%	137%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק			
128%	127%	137%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע בתצפיות היומיות ברבעון.

טבלה 3-28: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)

ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 במרץ 2023	ליום 31 במרץ 2024	
באחוזים			
בנתוני המאוחד			
128%	127%	129%	יחס מימון יציב נטו
100%	100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם פיקדונות מהציבור. הפיקדונות מגויסים ממספר רב מאוד של מפקידים וללא תלות במפקיד בודד או בקבוצת מפקידים. עיקר גיוס המקורות של הבנק מתבצע מהציבור בארץ כשחלקו הארי מלקוחות פרטיים. מקורות שקליים לא-צמודים מגיעים ברובם מלקוחות אלה, ובמידה מסוימת גם מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים (שחלקם פועלים ישירות מול מגזר ניהול פיננסי). מקורות שקליים צמודים מגויסים הן מהציבור הרחב והן מלקוחות מוסדיים המשקיעים בפיקדונות בבנק, באגרות-חוב ובכתבי התחייבות נדחים (הון רוברד 2) שמנפיק הבנק. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות מלקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, חברות ישראליות בחו"ל, REPO, הנפקת CDs, מכשירים אחרים המבוססים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית ומקורות נוספים. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2024 קיבל הבנק אישור מבנק ישראל להכרה בפיקדונות מסוימים כפיקדונות תפעוליים. הכרה זו מעלה את יחס כיסוי הנזילות.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע של הרבעון הראשון של שנת 2024 עלה לעומת יחס כיסוי הנזילות ברבעון הרביעי של שנת 2023, כתוצאה מאישור זה וכתוצאה מגידול בפיקדונות של הלקוחות הפרטיים. לאור התנודתיות בשווקים, ובפרט בשווקי המניות בארצות-הברית ובישראל, ובשוק ה-SWAP שקל-מטבע-חוץ, הבנק פעל במטרה לשמור על רמות נזילות גבוהות במטבע-חוץ.

יחס המימון היציב נטו לסוף הרבעון הראשון של שנת 2024 עומד על 129% במאוחד, כאשר הדרישה המזערית היא 100%. יחס המימון היציב נטו עלה מעט בהשוואה ליחס ליום 31 בדצמבר 2023.

3.5. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308. במסגרת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקים בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. תחת סיכון הציות כלול גם הסיכון להפרת סנקציות בינלאומיות ורשימות מוכרזים. הטיפול בסיכון כרוך במעקב, ניתוח ויישום הסנקציות הבינלאומיות ורשימות המוכרזים, במעקב אחר העברות כספים בינלאומיות ובמעקב אחר פתיחת חשבונות ללקוחות ופעילות בנקאית בהם. הבנק מיישם את הסנקציות בהתאם למדיניות שנקבעה. סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות. במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית. בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטיניים ברצונו להפסיק מתן שירותים קורספונדנטים לבנקים אלה. בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר (בהתאמה). כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים. בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות. בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד. כתבי השיפוי והחסינות הוארכו מפעם לפעם וסכומם התעדכן. ביום 31 במרץ 2024 כתב השיפוי והחסינות הוארכו ב-90 יום בלבד עד ל-30 ביוני 2024. סכום השיפוי עודכן לבקשת הבנק ועלה ל-3 מיליארד ש"ח בגין כל הליך. הבנק נתן הודעה מוקדמת לנציגי הבנקים הפלסטיניים, כי מאחר שכתבי השיפוי והחסינות הוארכו עד ה-30 ביוני 2024, הוא יפסיק את השירותים לבנקים הפלסטיניים במועד זה. הבנק ציין שהוא עשוי לשקול מחדש את עמדתו ככל שתהינה התפתחויות, למשל ככל שיוארכו כתבי השיפוי והחסינות מעבר למועד הנ"ל. מלחמת חרבות ברזל ומצב החירום מעצימים את סיכוני הציות הנובעים ממימון טרור והלבנת הון. מערך הציות בבנק התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בין היתר בסיכונים העולים ממצב זה.

למידע נוסף בנושא סיכון ציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

3.6. סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי, סיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים) וסיכון מודל ראה [דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2024 והדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2023. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי. ככלל אומדני ההנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2023.

4.2. בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית.

ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (רשות ניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO 2013 Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission. כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2024 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, יושלם במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 במרץ 2024 את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2024 לא אירע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 19 במאי 2024

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפוחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Nonperforming Loan

אשראי שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

נ
נגזרים 8, 25, 26, 34, 38, 45, 47, 50, 51, 52, 59, 66, 77, 82, 85, 88, 89, 90, 103, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 171, 172, 173, 174, 175, 195, 196, 205, 206, 207, 208, 211, 210, 209, 208
נזילות 7, 12, 14, 20, 39, 46, 58, 69, 113
ניהול סיכונים 197
ניירות-ערך 8, 11, 14, 19, 25, 29, 32, 34, 36, 37, 42, 46, 51, 52, 57, 58, 68, 71, 77, 82, 85, 86, 88, 93, 94, 95, 96, 97, 112, 114, 120, 124, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 183, 195, 196, 198, 199, 200, 205, 207, 211
נכסים אחרים 50, 51, 52, 82, 85, 160, 161, 162, 206
נכסי סיכון 39, 41, 109, 126, 130, 134

ס
סייבר 14, 46
סיכון אשראי 7, 8, 9, 14, 19, 21, 28, 33, 34, 41, 46, 47, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 62, 63, 64, 65, 66, 77, 99, 100, 101, 103, 109, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 157, 158, 159, 163, 164, 165, 166, 186, 197
סיכונים אחרים 7, 70
סיכון מוניטין 14, 19, 46, 70
סיכון מימון 69
סיכון נזילות 7, 12, 14, 46, 69
סיכון סביבתי 19, 70
סיכון רגולטורי 14, 46
סיכון ריבית 14, 39, 46, 66, 199
סיכון שוק 7, 14, 19, 46, 66
סיכון תפעולי 14, 19, 39, 41, 46, 70, 109

ע
עמלות 8, 12, 13, 21, 24, 29, 43, 80, 124, 128, 132, 136, 137, 138, 184, 186, 188, 190, 191, 192, 194, 195, 202, 205
ענפי משק 8, 9, 33, 36, 51, 53, 66, 187

פ
פיקדונות הציבור 8, 9, 14, 32, 36, 37, 38, 77, 82, 88, 120, 126, 130, 134, 136, 137, 138, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 186, 188, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 207, 208, 210

ר
רגולציה 19, 70, 189
רווח למניה 80

א
איגוח 201, 211
אשראי לציבור 11, 13, 14, 27, 28, 32, 49, 50, 51, 52, 59, 77, 82, 85, 86, 88, 93, 95, 97, 99, 100, 101, 102, 126, 130, 134, 136, 137, 138, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 186, 188, 190, 191, 192, 194, 195, 205, 210, 211

ג
גידור 25, 46, 55, 56, 88, 89, 103, 122

ד
דיבידנד 8, 13, 34, 38, 39, 64, 83, 84, 85, 86, 89, 108

ה
הון והלימות הון 42
הון מניות 83, 84
הלבנת הון 19, 70, 193, 196
הלוואות לדיור 8, 32, 33, 39, 41, 48, 50, 51, 52, 60, 62, 99, 100, 109, 110, 111, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 137, 138, 140, 141, 142, 143, 144, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 181, 184, 187, 189, 190, 197, 199
הליכים משפטיים 19, 114, 115
הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 27, 28

ז
זכויות עובדים 77, 85, 103, 104, 105, 106, 107, 108

י
יעד הון 40, 111
ירידת-ערך 35, 85, 92, 94, 96

מ
מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 20, 45, 77, 136, 137, 138, 179, 183, 198
מגזרי פעילות פיקוחיים 7, 8, 43, 77, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 137, 138, 195
מדינות זרות 35
מדיניות חשבונאית 77, 87
מימון ממונף 9, 64
מינוף 8, 12, 42, 77, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 199
מסגרות אשראי 34, 158
מפקידים גדולים 196

ש

שווי הוגן 9, 25, 31, 38, 47, 66, 67, 77, 81, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95,
169, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 150, 149, 148, 122, 121, 104, 97, 96
176, 175, 174, 173, 172, 171, 170

ת

תגמול 83, 84, 184, 187
תיק בנקאי 66, 67
תיק למסחר 35
תשואה להון 11
תשלום מבוסס מניות 83, 84, 85